Chráníme svůj životní prostor II

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko, z.s. na období 2021–2027

Koncepční část

červenec 2021

Verze 1.0

Dne _____ schválilo představenstvo MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko, z.s.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Obsah

1. Popis území působnosti MAS a popis zahrnutí komunity do tvorby strategie ... 3
1.1 Vymezení území působnosti MAS pro realizaci SCLLD v období 2021–2027 ... 3
1.1.1 Stručná socioekonomická charakteristika území působnosti MAS ... 4
1.2 Mapové zobrazení území působnosti MAS ... 8
1.3 Popis zahrnutí komunity do tvorby strategie ... 9
1.3.1 Popis historie a zkušeností MAS ... 9
1.3.2 Popis zapojení komunity a relevantních aktérů místního rozvoje do tvorby SCLLD ... 10
1.3.3 Odkaz na úložiště záznamů ... 10
2. Analytická část ... 10
2.1 Analýza rozvojových potřeb a rozvojového potenciálu území působnosti MAS ... 10
3. Strategická část ... 24
3.1 Strategický rámec ... 24
3.1.1 Vize ... 24
3.1.2 Strategické cíle ... 24
3.1.3 Specifické cíle a opatření Strategického rámce ... 24
3.2 Vazba na Strategii regionálního rozvoje ČR 21+ ... 35
3.3 Popis integrovaných rysů strategie ... 38
3.4 Popis inovativních rysů strategie ... 40
4. Implementační část ... 41
4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS ... 41
4.2 Popis animačních aktivit ... 42
4.3 Popis monitoringu a evaluace strategie ... 43
4.3.1 Indikátory na úrovni strategických cílů Strategického rámce SCLLD ... 44
5. Povinná příloha – Čestné prohlášení ... 45

Seznam tabulek

Tabulka 1 Seznam obcí, ve kterých bude realizována strategie MAS SKCH, z.s. 3
Tabulka 2 Zapojení komunity do tvorby strategie SCLLD MAS SKCH, z.s. 10
Tabulka 3 Analýza rozvojových potřeb 10
Tabulka 4 Přehled Strategických cílů 24
Tabulka 5 Schéma hierarchie cílů a opatření SCLLD 34
Tabulka 6 Naplňování SRR ČR 21+ prostřednictvím opatření Strategického rámce SCLLD 35
Tabulka 7 Matice integrovaných rysů SCLLD MAS SKCH, z.s 21+ 38
Tabulka 8 Vazba opatření Strategického rámce SCLLD na Inovační strategii České republiky 2019–2030 40
Tabulka 9 Přehled animačních činností MAS 42
Tabulka 10 Indikátory na úrovni strategických cílů SCLLD 44

Seznam obrázků

Obrázek 1 Území působnosti MAS SKCH, z.s. s vyznačením hranic obcí.....8
Obrázek 2 Území působnosti MAS SKCH, z.s. v kontextu regionů NUTS2 a NUTS3.....8
Obrázek 3 Organizační struktura MAS SKCH, z.s.....42

1. Popis území působnosti MAS a popis zahrnutí komunity do tvorby strategie

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) Chráníme svůj životní prostor II MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko, z.s. představuje stěžejní střednědobý dokument rozvoje tohoto území pro období 2021–2027 a nástroj pro uplatnění komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) metodou LEADER v souladu s moderními evropskými zkušenostmi a trendy.

Akční plán SCLLD

V rámci akčního plánu SCLLD jsou vypracovány programové rámce specifikující vazby strategie k jednotlivým operačním programům.

Informace ve Strategii obsažené shrnují dostupná data a podklady shromážděné a zkonzultované v dotčeném území a na základě reálných potřeb jednotlivých místních subjektů.

Myšlenkově dokument navazuje na strategii předchozího období, která byla úspěšně plněna. Současně odráží zkušeností z evaluace, nové potřeby území v souvislosti s dopady Covid-19, intenzivní nástup digitalizace a rozšiřování spravedlivějších podmínek v rámci nastavení rovných příležitostí v dalších oblastech života. Vedle vzdělávání ve školách je prohlubován komunitní přístup všech lokálních aktérů. Zdrojem byly kulaté stoly s odborníky (včetně členů komisí MAS) i zástupci z jednotlivých oblastí, které strategický dokument pokrývá, diskuse místních aktérů, individuální rozhovory byly kombinovány s konzultacemi odborníků i v rámci sdílení dobré praxe v NS MAS v daných oblastech v pracovních skupinách, kde je zástupce MAS členem, s dotazníkovým šetřením a aktuálními výstupy souběžných projektů a strategických dokumentů v území. Koncepční část SCLLD byla veřejně projednána a schválena valnou hromadou MAS 13.7.2021.

1.1 Vymezení území působnosti MAS pro realizaci SCLLD v období 2021–2027

Tabulka 1 Seznam obcí, ve kterých bude realizována strategie MAS SKCH, z.s.

	Název obce	*NUTS 4/LAU 1 (okres)*	*Počet obyvatel k 31. 12. 2019*	*Rozloha (km^2)*
1.	Čankovice	Chrudim	331,00	4,19
2.	Horka	Chrudim	405,00	10,00
3.	Hrochův Týnec	Chrudim	2 026,00	12,50
4.	Hroubovice	Chrudim	342,00	1,52
5.	Chrast	Chrudim	3 131,00	17,84
6.	Chroustovice	Chrudim	1 254,00	21,61
7.	Jenišovice	Chrudim	432,00	11,72
8.	Leštinka	Chrudim	160,00	1,60
9.	Lozice	Chrudim	153,00	3,68
10.	Luže	Chrudim	2 594,00	30,71
11.	Ostrov	Chrudim	203,00	4,18
12.	Prosetín	Chrudim	825,00	5,32
13.	Předhradí	Chrudim	417,00	8,33
14.	Přestavlky	Chrudim	212,00	2,91
15.	Rosice	Chrudim	1 375,00	16,10
16.	Řepníky	Ústí nad Orlicí	378,00	10,96
17.	Řestoky	Chrudim	489,00	3,91
18.	Skuteč	Chrudim	5 047,00	35,40
19.	Střemošice	Chrudim	171,00	4,27
20.	Trojovice	Chrudim	181,00	2,73
21.	Vinary	Ústí nad Orlicí	126,00	3,47
22.	Vrbatův Kostelec	Chrudim	349,00	5,45
23.	Zaječice	Chrudim	1 062,00	12,35
24.	Zájezdec	Chrudim	113,00	1,56
	CELKEM		**21 776,00**	**232,31**

Zdroj: Žádost o kontrolu dodržování standardů MAS, ISKP14+, 2019

1.1.1 Stručná socioekonomická charakteristika území působnosti MAS

Území MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko, z.s. je součástí obcí s rozšířenou působností Chrudim a Vysoké Mýto. V rámci okresů spadá pod Chrudim a Ústí nad Orlicí a dále do kraje Pardubického a v rámci NUTS II do oblasti Severovýchod.

- Pověřená obec (ORP): Chrudim (sídlo v Chrudimi)
- Turistická oblast: Chrudimsko-Hlinecko (identické hranice s okresem Chrudim)

Území MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko je tvořeno územím 24 obcí: Horka, Hrochův Týnec, Hroubovice, Chrast, Chroustovice, Jenišovice, Leštinka, Lozice, Luže, Ostrov, Prosetín, Předhradí, Přestavlky, Rosice, Řepníky, Řestoky, Skuteč, Střemošice, Trojovice, Vinary, Vrbatův Kostelec, Zaječice a Zájezdec. Z toho jsou 4 města a 16 obcí do 500 obyvatel, 1 do 1000 obyvatel, 4 obce do 2000 obyvatel, 2 obce do 5000 obyvatel a 1 obec do 10000 obyvatel.

Infrastruktura a občanská vybavenost

Území MAS je dostupné z obou východočeských metropolí – z Pardubic i Hradce Králové. Jeho venkovský charakter v kombinací s relativní blízkostí sídel VÚSC (vyšších územněsprávních celků) přináší celou řadu výhod, ale i nové potřeby při dalším rozvoji. Jedná se o příklad **nevyhraněného typu území,** které je hůře dopravně dostupné, což se odráží v nízké dostupnosti služeb a nedostatečném stavu občanské vybavenosti hl. v malých obcích a místních částech ve vztahu k aktuálním potřebám obyvatel. To se týká hl. oblasti maloobchodu, stravování, ubytování a řemesel – nevyhovují současnému stupni poptávky, obchody potravin spíše ubyly (pouze 46 % obcí z území má prodejnu s potravinami). Jejich kvalita i kapacita nyní neumožňuje efektivní rozvoj cestovního ruchu. Pošta je v polovině obcí, v řadě míst nenajdeme restauraci ani občerstvení

Celková vybavenost technickou infrastrukturou je v regionu poměrně dobrá (připojení na kanalizační síť: 87,5 % (NE – Jenišovice, Řepníky, Střemošice), připojení na vodovod: 91,7 % (NE – Ostrov, Vinary), plynofikace obcí: 100 %, ale přetrvává stav, kdy výrazné rozdíly jsou v místních částech (hl. kanalizace, čističky odpadních vod atd.), vodovody jsou často na hranici životnosti. Dosluhují veřejná světlení.

Na území MAS se nachází 11 lokalit, které se dají charakterizovat jako brownfield a dalších 13 nevyužívaných lokalit. Největším areálem je bývalý muniční sklad v Zaječicích a Chrasti, který je nyní ve vlastnictví státu.

Obnovitelné zdroje

Ve většině obcích převládá vytápění plynem, avšak v dalších typech vytápění se obce liší. V obcích Přestavlky a Vrbatův Kostelec převládá vytápění uhlím a dalšími pevnými palivy. Vytápění elektřinou je ve všech obcích převážně doplňkové – nejvíce ji využívají obce Řepníky, Střemošice a Horka (nad 10 %). Vytápění dřevem je zastoupeno v malých obcích: Jenišovice, Leštinka, Řepníky a Střemošice (nad 25 %). Na území MAS nejsou vystavěny větrné elektrárny, solární elektrárny se zatím vyskytují ojediněle. Region poskytuje poměrně příznivé podmínky pro pěstování biomasy, nicméně se na území MAS nenalézají žádné bioplynové stanice. 5 malých vodních elektráren (MWE) je v území na řece Novohradce

Internet převyšující rychlost 100 Mbit/s do rychlosti 1 Gbit/s má k dispozici pouze cca 100 obytných adresních míst v celém území MAS SKCH, z.s... Internet s rychlostí nad 1 Gbit/s v území k dispozici vůbec není.

Bezpečnost

Bezpečnost na území MAS zajišťuje Státní policie ČR a také Městská policie Skuteč, která zajišťuje služby i na území měst Luže a Proseč. Městská policie Hrochův Týnec spravuje obce Hrochův Týnec (Skalice, Blansko, Bližňovice, Stíčany), Rosice (Bor u Chroustovic, Brčekoly, Synčany), Chroustovice (Lhota u Chroustovic, Městec, Uhersko, Poděčely, Mentour) a Zaječice (Studená Voda). Od 1. 1. 2020 není městská policie v Chrasti. Přestože z hlediska indexu kriminality zůstává území poměrně bezpečné, drobné rozdíly mapujeme v souvislosti s existencí soc. vyloučených lokalit a je třeba věnovat intenzivní pozornost preventivním aktivitám.

Na území fungují čtyři SDH v kategoriích JPO II nebo JPO III. Ostatní jsou v kategorii JPO V.
Čtyři obce jsou v dokumentu Koncepce protipovodňové ochrany Pardubického kraje územím nechráněným nebo nedostatečně chráněným před povodněmi. Celé území SKCH je evidováno jako území s častým výskytem sucha, vichřic, sněhových kalamit, ledovky a námrazy.

Obyvatelstvo

Celé území je součástí Pardubického kraje, většina obcí i měst MAS (22) se nachází na území okresu Chrudim, dvě obce – Řepníky a Vinary, se nacházejí v okrese Ústí nad Orlicí. 16 obcí má počet obyvatel do 500. Území působnosti má rozlohu 232,31 km^2 a v území žije (k 31.12.20219 dle ČSÚ) 21 776 obyvatel.

Vývoj počtu obyvatel je za posledních 20 let poměrně stabilní, vykazuje mírně sestupnou tendenci. Zvyšuje se průměrný věk obyvatel a ubývá ekonomicky aktivního obyvatelstva. Přestože nejvíce obyvatel MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko je v produktivním věku, přetrvává vysoký počet nízko kvalifikovaných obyvatel. Ve Skutči a Hrochově Týnci počet obyvatel mírně klesá. V obcích Luže, Rosice, Čankovice počet naopak mírně roste. Podíl obyvatel ve věku 0–14 let na celkovém počtu obyvatel se v průměru pohybuje kolem 17 %. Podíl mužů a žen v regionu je poměrně vyrovnaný. V souladu s globálními trendy obyvatelstvo stárne. Počet dětí a mládeže v regionu zaznamenal od r.2016 mírný nárůst. Průměrný věk obyvatel v regionu MAS SKCH je 41,2 let.

Nepopiratelná je narůstající **skupina sociálně vyloučených skupin obyvatel a ohrožených sociálním vyloučením.** Převažují tu vysoké hodnoty indexu stáří a je zde nižší míra podnikavosti a rostoucí zkušenost s exekucemi, problémy migrační i segregační (školy, školky).

Na území MAS nachází několik sociálně vyloučených lokalit (SVL), které v posledních letech mění svůj charakter. V území byly v r. 2020 identifikovány výraznější sociálně slabé romské komunity, jednak popsané v Analýze sociálně vyloučených lokalit v ČR, která byla realizována společností GAC spol. s r. o., jednak vznikající i mimo popsané lokality (Luže, Podlažice, Čankovice, Žďárec u Skutče, Přibylov, Skutíčko, nově Hroubovice). Kvalifikovaný odhad (tj. na základě zkušenosti a znalosti) terénních pracovníků soc. služeb (Šance pro Tebe, Romodrom, Charita Pardubice) a romských koordinátorů v území se pohybuje v rozmezí 350-400 obyvatel. V území je dle aktuální zkušenosti starostů dotčených obcí celkem přes 110 sociálně slabých rodin, z toho min. 1/6 žije pod hranicí chudoby, což zasahuje minimálně 60 dětí. Místních obyvatel se dotýká řada fenoménů typických pro sociální vyloučení - např. ztížený přístup k vyššímu výdělku v důsledku horší dopravní dostupnosti, nízká úroveň vzdělání a neefektivní komunikace rodiče-škola, časté zadlužení, velkým problémem je nekvalitní a drahé bydlení, nedostatečná orientace ve svých právech a povinnostech, nízká úroveň péče o zdraví a o vzdělání, nedostatečná prevence a přetrvávající jazyková bariéra. Např. dle bývalého romského koordinátora v Luži je poměr dětí a dospělí 2:3. V posledních letech lze sledovat nárůst SVL v menších obcích území MAS SKCH, často poblíž větších měst (např. Skuteč-Přibylov, Luže-Hroubovice, Hrochův Týnec-Čankovice, Chrast-Podlažice apod).

Správa území, spolupráce

Všechny obce na území MAS jsou členy organizace, proto nejsou svazky součástí členské základny, ale samozřejmě zde probíhá spolupráce, aktuálně v oblasti možných žadatelů pro připravované výzvy MAS a při slaďování priorit území.

název svazku	web
Mikroregion Chrudimsko	Mikroregion Chrudimsko
Mikroregion Skutečsko – Ležáky	Skutečsko - Ležáky
Svazek obcí Košumberska	Košumbersko – svazek obcí (kosumbersko.cz)

Dále vznikají funkční svazky např. k nakládání s vodou (DSO Rozšíření vodovodu Chroustovice) a k realizaci kanalizace a ČOV Zájezdec (+ připojení Řestoky, Přestavlky, Trojovice).

Obyvatelstvo, bydlení, občanská vybavenost

Služby komerčního charakteru plní především malé obchody v obcích, avšak zdaleka nejsou všude (týká se hlavně obcí do 500 obyvatel). Ve větších městech (Skuteč, Chrast a Luže) se rozrůstají supermarkety, které nabízejí obyvatelům širší výběr běžných produktů. Další služby (banky, pojišťovny) ruší menší pobočky a přecházejí do on-line prostoru, zde je však třeba významně zlepšit připojení. Osobní služby-např. kosmetika, kadeřnictví atd. jsou dostupné rovněž ve městech a v Hamzově léčebně, mobilní verze sem proniká pomalu, nárazově. Většina obyvatel regionu tedy může uspokojit své potřeby v nedalekých městech, ale dostupnost z pohledu dopravní infrastruktury zůstává problematická.

Z hlediska sídelních vazeb platí, že historická i stávající spolupráce tu existuje, regiony jsou vedle sebe, řada obyvatel dojíždí do sousedních měst do práce, děti tam chodí do školy, za sportovními a kulturními aktivitami. Centrální úlohu přebírají především města Skuteč, Chrast, Luže a Hrochův Týnec. Dle aktuální Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021–2027 je většina území zařazena mezi tzv. problémové regiony-viz tabulka níže.

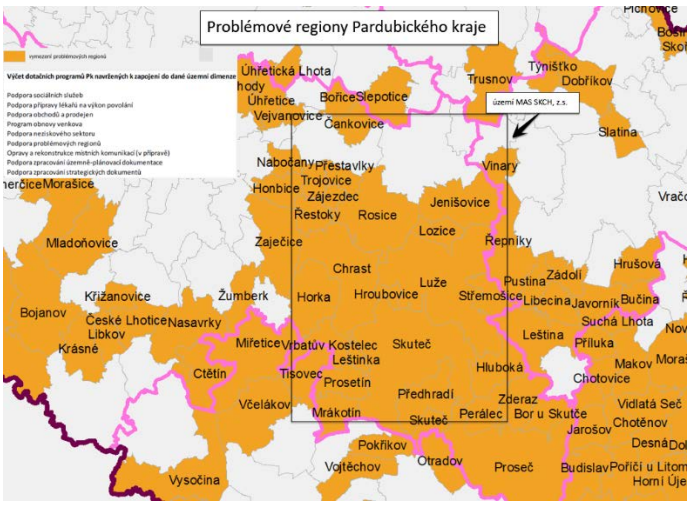

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje, odbor rozvoje, oddělení územního plánování; 2020

Vzdělanost, sociální a zdraví

Nejvíce obyvatel MAS má střední vzdělání s vyučením bez maturity. Další složkou vzdělanostní struktury jsou obyvatelé se základním či neukončeným vzděláním. Vysokoškolsky vzdělaných lidí má region (z celkového počtu osob ve věku 15 a více let) přibližně 4 % (v r. 2011), což je nízký podíl-na úrovni kraje je to okolo 16 % (2020).

Obce jsou zřizovateli mateřských, základních a uměleckých škol na území MAS. Zřizovatelem středních škol je Pardubický kraj (Odborné učiliště Chroustovice) a Suverénní řád Maltézských rytířů – České velkopřevorství (Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči). Ve 12 obcích se nachází školské zařízení- 11 MŠ, ZŠ, 3 ZUŠ - 4 pracoviště, 1 Speciální ZŠ (2 pracoviště). Všechny ZŠ mají i svoji vlastní školní jídelnu. Aktuální potřeby škol: Rekonstrukce kmenových i odborných učeben včetně střech a opláštění, venkovní učebny, rekonstrukce tělocvičen, zázemí šaten a sociálních zařízení, jídelen (i modernizace vybavení), Investice do družin, knihovny, vybavení školních zahrad a bezbariérovosti, dále prostředky na zabezpečení škol a pokrytí internetem apod. Uvítaly by např. sdílené auto. Samostatnou oblastí jsou také personální kapacity škol a chybí zavádění nových pedagogických služeb. V území působí 3 komunitní školy (Hrochův Týnec, Rosice, Chrast), ale potýkají se s problémy ohledně zázemí. Poptávka po takovém propojení komunitních a vzdělávacích aktivit stoupá (např. Prosetín, Čankovice atd.).
Dočasným, avšak výrazným problémem je limitní kapacita MŠ. Vzhledem k demografickým trendům sice nejde o dlouhodobý jev, ale ve spojení s inkluzivními potřebami území se jedná o prioritu období. Předškolka v Čankovicích (Šance pro Tebe) je pouze omezeným místním a dočasným řešením, v oblasti Luže a Skutče řešení chybí. Do budoucna je žádoucí minimálně zachovat a ideálně rozšířit počet mateřských center, přičemž nemusí nutně aspirovat na registraci sociální služby. Aktuálně v území působí Rodinné centrum Hrošíci v Hrochově Týnci a Rodinné centrum DaR Luže.
V 7 obcích a v Hamzově léčebně pro děti a dospělé je poskytována nějaká forma zdravotní služby, ale z dostupných přehledů je zřejmé, že počet ordinací praktických lékařů a lékařů specialistů (hl. zubař, pediatr, gynekolog) je pro region s více než 21 tisíci obyvatel zcela nedostačující. Výsledkem jsou hůře dostupné zdravotnické služby. Spádovým zdravotnickým zařízením pro obyvatele MAS SKCH z.s. jsou hl. Chrudimská nemocnice a nemocnice v Litomyšli, popř. Vysokém Mýtě. V území je 6 sociálních služeb poskytovaných obcemi a 14 dalších poskytovatelů-jedná se především o: služby osobní asistence, terénní práci, sociálně aktivizační služby (komplexní práce s rodinami), proti dluhové poradenství, sociální/krizové bydlení a podpora samostatného bydlení, mateřská centra a předškolní kluby, komunitní péči (komunitní sociální práce a komunitní centra). Podrobně-viz Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb MAS SKCH.

Na podporu zlepšení kvality a dostupnosti sociálních služeb realizovala či realizuje MAS vedle strategického plánování projekty Společné řešení pro eliminaci sociálního vyloučení obyvatel regionu MAS SKCH a ve spolupráci s partnery projekt Asistent prevence zdraví a Podpora komunitní sociální práce a komunitních center na území MAS SKCH. Z šetření MAS SKCH v jednotlivých obcích vyplývá, že nejvíce obcí (8) potřebuje formu sociální služby osobní asistence. Stále jsou nedostatečné kapacity terénní sociální práce, sociálně aktivizační služby a proti dluhového poradenství. Novým významným problémem je otázka dostupného bydlení-hl. pro obyvatele ohrožené sociálním vyloučením. Zachování pozice asistenta prevence sociálního vyloučení a koordinace činnosti s pozicemi asistenta prevence zdraví, prevence kriminality, romských koordinátorů a komunitních pracovníků (včetně dostatečných kapacit), zapojování komunit a zvyšování jejich informovanosti představuje pro území reálnou cestu řešení sociálního vyloučení. Posílení komunitního a zároveň koordinovaného přístupu se musí týkat všech skupin obyvatel, přičemž trvale platný je také akcent na propojení sociálních služeb se zaměstnaností v regionu.

Zaměstnanost, podnikání a trh práce

Průmyslově-zemědělský charakter území je dále specifikován: Skuteč (kožedělný a textilní průmysl), Chrast (potravinářský a dřevozpracující průmysl), Hrochův Týnec (stavební hmoty), Luže (zdravotnictví a lázeňství).

Potenciál pro rozvoj území představuje jednoznačně oblast cestovního ruchu, především v oblasti služeb-lokální produkce a potravinářství, ubytování, pokračování tradice zdravotnictví a lázeňství, rozvoj zemědělství, informačních a dalších souvisejících služeb.

Největším zaměstnavatelem v území je Hamzova léčebna pro děti a dospělé, Luže – Košumberk**, dále** Východočeské plynárenské strojírny, s. s., Rosice u Chrasti Zemědělské družstvo Rosice u Chrasti**,** Alfa3, s. r. o., Luže**,** GRANITA, s. r.o., Město Skuteč**,** Botas, a. s., Senior Centrum Skuteč, budoucí potenciál představuje i pobočka Bramac v Čankovicích, která zatím čeká na své rozšíření.

Mezi významné zemědělské organizace v území patří: Zemědělské družstvo Rosice u Chrasti, ALA Řepníky a. s.**,** AGRO Jenišovice a. s., Chroustovická a. s, MILZA zemědělské družstvo**,** Zemědělské družstvo Předhradí. Zemědělství je rozvinuto v celé oblasti, najdete zde spoustu luk a polí (62 %), lesní půdy je 28 %. V rostlinné výrobě převládá výroba obilnin, olejnin, cukrové řepy a brambor, v živočišné výrobě mléko, hovězí a vepřové maso.

Cestovní ruch, památky

Území je protkáno sítí turisticky značených cest, z nichž některé se staly naučnými stezkami, např. „Krajem Chrudimky“, „Krajem Železných hor“, Žulová stezka Horkami, Naučně vlastivědná stezka města Luže, poznávací trasa dřevin čtyř světadílů v Hamzové léčebně, Naučná stezka Chrastecka, eko stezka Zámecká zastavení u řeky atd. Stezky vedou chráněnou krajinnou oblastí Železné hory a Žďárské vrchy a chráněnou krajinnou oblastí Novohradsky. Jih okresu spadá do Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. Součástí CHKO Železné hory jsou Přírodní rezervace: Anenské údolí a Střemošická stráň a přírodní památky: Podskala a Kusá hora.

Kultura, sport, volný čas

Ve všech obcích přetrvává spolkový život. Největší hybnou silou společného a kulturního života v obcích jsou sbory dobrovolných hasičů, které vedle své hlavní zájmové činnosti dále organizují lidové akce a zábavy. Dalšími stabilními a činnými neziskovými organizacemi jsou tělovýchovné jednoty a sportovní kluby. V letech 2020-2021 byla v rámci implementace CLLD nově vybudována komunitní centra v obcích Hroubovice, Rosice, Skuteč – Štěpánov a ve Vrbatově Kostelci.

Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní síť pro automobilovou dopravu tvoří převážně silnice III. třídy a místní komunikace ve špatném stavu. Jen sporadicky je území protínáno silnicemi I. a II. třídy. Dálniční ani rychlostní komunikace územím nevedou. Nejvíce využívaná komunikace vede z Chrudimi do Luže (komunikace č. 358), druhá také ze směru Chrudim, ale komunikací č. 17 ve směru Hrochův Týnec, Chroustovice a dále Vysoké Mýto, a třetí komunikace č. 358 pokračující z Luže do Skutče. Železniční stanice mají obce Horka, Hrochův Týnec, Chrast, Prosetín, Předhradí, Skuteč, Vrbatův Kostelec a Zaječice. Tyto stanice vykrývají jižní a západní stranu MAS, avšak území

od Chroustovic na severu, Hroubovic ve střední části a Střemošicemi, resp. Řepníky na východě je bez železničního spojení.
Na území MAS SKCH nejsou v současné době v oblasti služeb využívána nízkoemisní vozidla a stávající doprava není přizpůsobena potřebám specifických skupin obyvatel.
Problematice cykloturistiky se v území podrobněji věnuje Svazek obcí Košumberska, se kterým MAS úzce spolupracuje jak v rámci koncepce rozvoje cyklo a in-line turistiky v Pardubickém kraji, tak při přípravě podmínek pro rozvoj cestovního ruchu, s cílem zvýšit prostupnost krajinou i pro rekreační turistiku. Velkou slabinou území je také nedostatek parkovacích míst a souvisejících služeb pro návštěvníky památek a turisticky zajímavých atraktivit z domova i zahraničí.
Shrnutí: Nadmořská výška, členitá krajina, velký počet malých sídel s mnohdy obtížnou dostupností, minimum dobrých pracovních příležitostí a tím i slabší sociální profil dále směřují k systematické péči o ekologicky čisté území, k orientaci na rekreaci a užití volného času, rozvoj cestovního ruchu včetně netradičních aktivit (agroturistika, sporty v přírodě a další) a rozvoj péče o zdraví, neboť symbolem regionu a silným regionálním prvkem je **Hamzova léčebna pro děti a dospělé**. I proto si území pěstuje myšlenku Regionu ZDRAVÍ a ve spojení se zajímavým přírodním (Střemošická stráň, Anenské údolí, Hamzův park a arboretum, Geopark železné hory…) a kulturním bohatstvím (Poutní chrám Panny Marie Pomocné na Chlumku, hrady Košumberk a Rychmburk, kostel v Podlažicích, zámky a zámecké zahrady v Chrasti, Chroustovicích a Hrochově Týnci atd.) představuje potenciál rozvoje zdraví fyzického i duchovního jako impuls a budoucí oporu moderního, atraktivního ekonomicky stabilního regionu. Zacílení na Region zdraví nabízí příležitosti i pro podnikání, především v oblasti služeb-lokální produkce, ubytování, pokračování tradice zdravotnictví, rehabilitace a lázeňství, pro rozvoj cestovního ruchu, informačních a dalších souvisejících služeb.

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Chráníme svůj životní prostor II (SCLLD) je střednědobým strategickým dokumentem, platným pro období let 2021 až 2027. Realizace projektů, které budou v souladu s touto strategií, povede ke zvýšení kvality života místních obyvatel a přispěje ke zhodnocení kulturního a přírodního potenciálu území MAS, za respektování principů trvale udržitelného rozvoje. Realizace opět SCLLD proběhne metodou LEADER, která je založena na místním partnerství obcí, podnikatelů, neziskových organizací, a především aktivních občanů a rozvíjí venkov při dodržování principů: • přístup „zdola nahoru“• partnerství veřejných a soukromých subjektů • tvorba místní rozvojové strategie• integrované a více sektorové akce • inovativnost v řešení problémů venkovských regionů • síťování a výměna zkušeností mezi aktéry rozvoje, spolupráce v rámci společných projektů místních akčních skupin v rámci státu, EU a dalších zemí.

1.2 Mapové zobrazení území působnosti MAS

Obrázek 1 Území působnosti MAS SKCH, z.s. s vyznačením hranic obcí

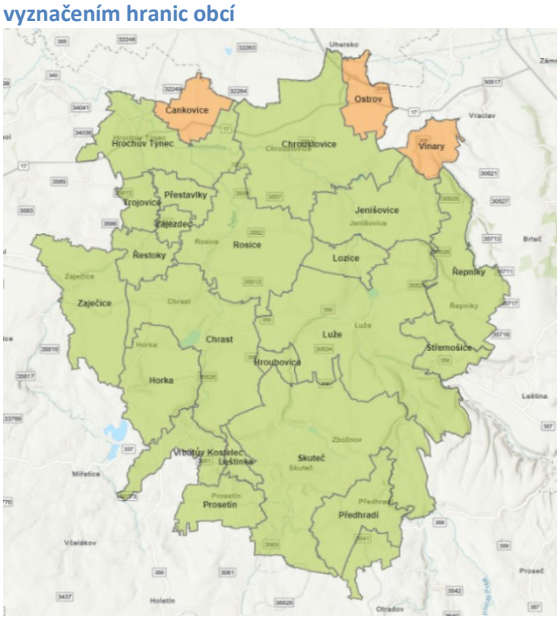

Zdroj: ArcGis.com

Obrázek 2 Území působnosti MAS SKCH, z.s. v kontextu regionů NUTS2 a NUTS3

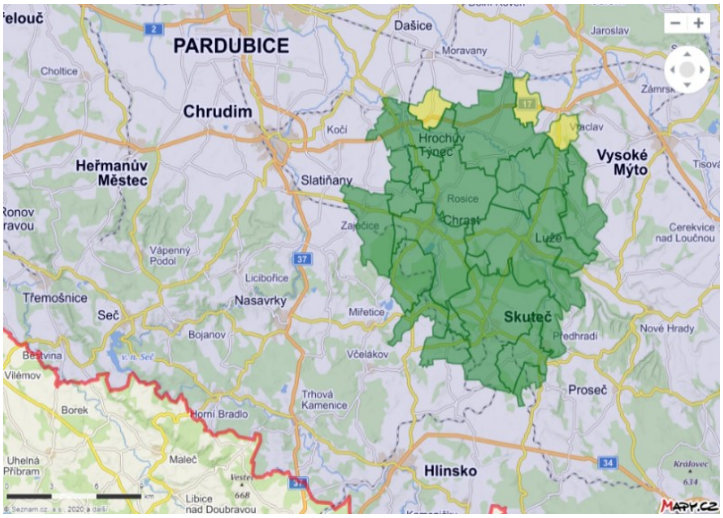

Zdroj: http://www.lags.cz/mapa2021.php

1.3 Popis zahrnutí komunity do tvorby strategie

1.3.1 Popis historie a zkušeností MAS

Místní akční skupina Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko vznikla jako občanské sdružení se sídlem v Luži v lednu 2013. Byla založena víceméně na obhajobu místních zájmů (uvažovalo se i o spojení se sousedními historicky staršími MAS) akčními 20 obcemi, 6 zástupci neziskového sektoru a 5 zástupci z řad podnikatelů na ustavující valné hromadě, na které byli zvoleni členové jednotlivých orgánů. Do územní působnosti MAS spadalo 21 obcí, ve kterých žilo 21247 obyvatel (k 1. 1. 2012 – dostupné při založení). Registrace MAS SKCH, o.s. na Ministerstvu vnitra proběhla 17.1.2013. Tímto dnem zahájilo občanské sdružení svoji činnost, stanovy sdružení nabyly platnosti a účinnosti. Od 20. 4.2015 je MAS SKCH vedena dle zápisu ve spolkovém rejstříku u Krajského soudu v Hradci Králové v oddílu L, vložce číslo 8411 jako spolek a v témže roce prošla první standardizací. Aktivita původních zakladatelů se ukázala jako velmi prozíravá, neboť i velikost území je pro řadu implementačních nástrojů optimální. Stěžejním cílem MAS je cíleně a efektivně řešit místní potřeby typického venkovského území, a protože již jsou dostatečně viditelné úspěchy a pozitivní dopady její činnosti, trvale dochází k zapojování nových partnerů, takže v roce 2021, po druhé úspěšné standardizaci spolku v r. 2020, má již 69 členů a další plánují přistoupit. MAS se během naplňování strategie podařilo rozšířit možnosti podpory území o nový program v OPŽP a také navýšila díky úspěšnému čerpání svoji alokaci v OP Zaměstnanost.

Finanční stav alokace programového rámce IROP v Kč. –vyhlášeno celkem 12 výzev.

Opatření (95 % dotace)	Celkem CZV	***Dotace***	***Vyčerpáno dotace****
IROP – CELKEM	28 000 657,90	***26 600 625,00***	***25 620 004,34***

Finanční stav alokace programového rámce OPŽP v Kč. – vyhlášeny celkem 2 výzvy

Opatření (60 % dotace)	Celkem	***Dotace***	***Vyčerpáno dotace****
OPŽP – CELKEM	16 666 666,67	***10 000 000,00***	***4 413 843,98***

Finanční stav alokace programového rámce OPZ v Kč. – vyhlášeno celkem 11 výzev.

Opatření (85 % - 100 % dotace)	Celkem	***Dotace***	***Vyčerpáno dotace****
OPZ – CELKEM	20 200 000,00	***19 124 300,00***	*14 845 902,37*

Finanční stav alokace programového rámce PRV v Kč. - vyhlášeno celkem 5 výzev.

Opatření (35 % - 50 % dotace)	Celkem	***Dotace***	***Vyčerpáno dotace****
PRV – CELKEM	27 371 488,00	***13 230 520,00***	***9 302 290,00***

Všechny úspěšně realizované projekty je možné si prohlédnout v Mapě úspěšně realizovaných projektů z území MAS SKCH, z.s.

Území působnost MAS v programovém období 2014–2020 zahrnovala 21 obcí (4 města, 1 městys), dvě obce přistoupily na základě ohlasu stávající spolupráce-jedná se o nejbližší hraniční obce Vinary a Ostrov, které tak navazují na spádovost i z hlediska vzdělávání. Území působnosti MAS se v období 2021–2027 oproti období 2014–2020 dále rozšířila o Čankovice, které oslovila koncepce MAS na sociální začleňování s ohledem na potřeby venkovského prostředí. Díky dlouhodobé úzké spolupráci s městem Hrochův Týnec, což je zakládající člen MAS SKCH, se rozhodli pro změnu a z MAS Chrudimsko přestoupily do MAS SKCH jak územně, tak partnersky (požádaly o členství).

1.3.2 Popis zapojení komunity a relevantních aktérů místního rozvoje do tvorby SCLLD

Tabulka 2 Zapojení komunity do tvorby strategie SCLLD MAS SKCH, z.s.

Metoda zapojení	Datum (období) provedení
Sběr dat a analýza území	*červen 2020 až prosinec 2020*
Rozhovory s místními aktéry	*do dubna 2021*
Pracovní skupiny (problémy a potřeby území)	*prosinec 2020 až květen 2021*
Analytická část strategie	*duben 2021*
Pracovní skupiny (návrhy cílů a opatření)	*květen 2021*
Koncepční část strategie	*červenec 2021*
Pracovní skupiny – akční plány, připomínkování	*říjen 2021 až prosinec 2021*

1.3.3 Odkaz na úložiště záznamů

Dokumenty dokládající komunitní projednávání jsou zveřejněny na tomto odkazu:
https://www.masskch.cz/strategie-clld/nove-obdobi/
Prezenční listiny jsou k dispozici na tomto odkazu:
https://www.masskch.cz/2021-2027/clld-2021-2027prezence/

2. Analytická část

2.1 Analýza rozvojových potřeb a rozvojového potenciálu území působnosti MAS

Tabulka 3 Analýza rozvojových potřeb

Rozvojová potřeba	**Popis potřeby pro rozvoj území** (včetně vysvětlení, jak bude naplňována, čeho bude dosaženo)
Strategický cíl 1: Chráníme svůj životní prostor	
CH1. Zvyšovat ekologickou stabilitu a rozmanitost území	Povodí Novohradky se rozprostírá na území okresu Chrudim a v katastrálních územích Srbce u Luže, Radim, Řepníky, Štěnec, Luže, Střemošice, Voletice, Lozice, Jenišovice u Chrudimi. Povodí je charakteristické nepříliš vyvinutou říční sítí a tvoří ho zejména zemědělská půda. V úseku Novohradky je vyhlášeno aktivní zóna záplavového území. Nejen zde dochází zde k erozím, malé retenci vody v půdě, zhutnění půdy a povodňovým ohrožením. Problematická je i intenzita odtoku. V důsledku zemědělských činností (částečně i lesnictví) a v kombinaci s klimatickými změnami a nízkou diverzifikací plodin dochází ke ztrátám orné půdy i pitné vody – nedostatek zdrojů pitné vody je výrazný v Luži a okolí. Většina území je velmi slabě ohrožena vodní erozí (48,31 %), přičemž ale silně ohroženo je 6,69 % a extrémně ohroženo je 2,13 % území. Problémem je i klimatické sucho, které se projevuje zejména snížením srážkového úhrnu za rok 2018 na necelých 55 % dlouhodobého normálu let 1981–2010, na stavu hladin podzemních vod, kdy v srpnu 2018 došlo k poklesu hladin v mělkých vrtech o 0,90 m oproti průměrné srpnové hladině za období 2007–2017. Vodní toky se zde potýkají s vysokým rizikem vysychání a nachází se zde velké množství bloků orné půdy nad 30 ha, a to v celé ploše povodí. Z okrajové části povodí voda odtéká do sousedních krajů. Je proto nevyhnutelné spolupracovat při realizaci

	např. protierozních opatření, aplikovat vhodná řešení. **Rozvojem environmentální mimoprodukční funkce zemědělství, systematickou péčí o biodiverzitu, zachováním a obnovou krajinných prvků, biologické rozmanitosti posílíme ekologickou stabilitu a rozmanitost venkovského prostoru**, pomůžeme optimalizovat vodní hospodářství v regionu, chránit kvalitu vody, snížit riziko povodní a sucha. Protierozní ochrana zemědělské půdy, obnova, odbahnění, rekonstrukce rybníků a vodních nádrží-dle Koncepce protipovodňové ochrany Pardubického kraje.
CH2. Využívat integrační přístup k lokálním zdrojům	**Zachování přírodních památek** (např. Střemošická stráň) a péče o stávající včetně jejich případného rozšíření (Anenského údolí), oblast Podskaly, Kusé hory atd. **podpoří krajinný ráz v území** (zeleň, původní kultivary). Rozvoji regionu pomůže také racionální hospodaření vlastníků půdy a zlepšováním podmínek pro lokální produkci a **cílevědomé plánování venkovského prostoru, které se neobejde bez rozvoje přirozené lokální soudržnosti**. Propojením zdrojů, moderních technologií a služeb rozvíjet a chránit regionální bohatství.
CH3. Zefektivnit přístup k využívání zemědělské půdy a lesů	Velmi silná **dominance** (více než 80 %) zemědělské půdy v území je orná půda obhospodařovaná převážné **konvenčním způsobem**. Chybí rozmanitost kultur (pouze orná půda), pomalá obnova ekosystémů. Většina zemědělských podnikatelů nemá v RES registrovanou jinou činnost než zemědělství. Zvyšování významu zemědělského a lesního hospodaření (59 % nezemědělské půdy území MAS jsou lesy) včetně myslivosti umožní **diverzitu podnikání** a zvýší konkurenceschopnost venkova-bude zdrojem pracovních míst středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaným obyvatelům. **Lepší přístup k využití polí, lesů, půdy, k obnově ekosystémů** je možný zvyšováním vzdělanosti, dostupnosti technologií a zájmu bydlet ve zdravém prostředí. Venkovská ekonomika se začne opírat o **přínosy moderních technologií a chytrých řešení**.
CH4. Informovaností a prvky oběhového hospodářství řešit témata sociálního vyloučení	Existence SVL s sebou přináší problémy i v oblasti nakládání s odpady. Nízký zájem pečovat o ŽP v SVL např. v ul. Žižkova a Jeronýmova v Luži, malá motivace obyvatel řešit znečištění (odpadky, hluk, staré nefunkční zařízení, nezájem o údržbu domů). Řešením je **trvalá osvěta, motivační aktivity a posilování komunitního přístupu** včetně regionální sounáležitosti a vzdělávání v oblasti environmentálního přístupu, ale také např. informovanost v oblasti rozmanitých forem bydlení ve spojení s prostředím pro nové služby (recyklace, skládkování, kompostování...). Vedle **třídění a inovativních přístupů ke zpracování odpadů** zakládat např. re-use centra s využitím v území vhodných objektů. V návaznosti na činnost komunitních center (komunitní dílny a servisy jako zdroj jejich spolufinancování) a **občanské aktivity** rozvíjet osvětu (mobilní naučné stezky – enviro na chodbách a zahradách škol, informační kampaně a soutěže s důrazem na lokální témata – skládky atd.).
CH5. Snižovat zátěž životního prostředí, využívat odpad jako zdroj	V území není žádný větší průmyslový podnik, což výrazně pozitivně ovlivňuje v podstatě lázeňský klimatický charakter zdravého životního prostředí. Nicméně především v území Čankovic, Ostrova a dále Luže je zdrojem **znečištění silniční doprava** a související hluk. Snížení emisí a hluku z dopravy do budoucna sníží elektromobilita – je nutné se připravit a společně strategicky plánovat dobíjecí infrastrukturu, s kterou souvisí i postupné posilování elektrorozvodné sítě. Sběrné dvory v MAS nejsou kapacitně dostatečné – Hrochův Týnec, Řepníky, Skuteč, Luže, Chrast. Bližší údaje jsou dohledatelné např. v AGIS, na úrovni jednotlivých obcích, problematické je zjištění míry vybavenosti. **Zhoršující se životní prostředí, znečišťování odpady všech typů**, černé skládky na celém území (jedna legální skládka je v Luži, **jediná kompostárna na území MAS** – Skuteč (Městské vodovody a kanalizace Skuteč, s. r. o.), která je **na hranici kapacit**. Vedou k potřebě systematicky **redukovat znečištění cestou chytrého hospodaření s odpady**, tzn. např. dostatečné kapacity na třídění a zpracování odpadů včetně vybavení, sběrná místa, třídicí linky a další zpracování odpadů, také údržba a modernizace systémů kanalizace, monitoring a likvidace černých skládek, podpora domácího a komunitního kompostování, zpracování bioodpadu (bioplyn), osvěta ke snižování odpadů MAS bude pokračovat **ve snižování zátěže ŽP**- např. společný monitoring skládek a **zapojení technologií** do vytápění domácností. V území je také připraveno **inovativní řešení na zpracování papíru**, do kterého by se mohly zapojit všechny obce. Větrnou erozí je pak většina území bez ohrožení (78,47 %) a silně až ohrožené půdy je 3,95 %.
CH6. Rozšiřovat ekologické a enviromentálních	Minimum zemědělců v režimu **ekologického hospodaření**. V režimu ekologického zemědělství **je pouze do 10 %** zemědělské půdy v území MAS. V zemědělství k roku 2020 v území MAS podniká celkem 121 zemědělců. I přes propagaci a podporu ekologického a sociálního zemědělství **obor není atraktivní pro mladé** lidi. Preference individuálních zájmů bránících vyšší resilienci území, **nedostatek odborné poradenské činnosti** a nízké povědomí o negativních dopadech

přístupy v zemědělské praxi	klimatické změny (včetně řízení rizik a katastrof) brzdí udržitelné využití půdy a aplikaci moderních poznatků (i z oblasti zpracování odpadů či dopadů klimatických změn) v praxi. Novým tématem v území je i na základě loňského nárůstu množství biologicky rozložitelných odpadů hledání způsobu jejich využití např. v městské kompostárně pro výrobu kompostu a zeminového substrátu pro opětovné použití při údržbě zahrad a městské zeleně, např. ve spolupráci s veřejným i podnikatelským sektorem. Zároveň je dle výstupů kulatých stolů třeba trvale posilovat **rozmanitost zemědělských činností a environmentální vzdělávání**, aby došlo k **navýšení počtu (eko)farmářů** -např. typu Farma Lozice – nyní je pro udržitelnou lokální produkci nedostačující a z hlediska nabídky nevyrovnaný a k novým oblastem podnikání v zemědělství. Taková činnost přispěje k ochraně krajiny, dobrému vodnímu režimu, odolné půdě a připravenosti na přírodními hrozby.
CH7. Uplatňovat vhodné adaptační strategie na základě technologií, digitalizace a lokálních dat	Výrazným nedostatkem pro nastavení vhodných dlouhodobých strategií v území je **absence lokálních dat**. Ve všech obcích chybí studie systémů sídelní zeleně. Není strategie zapojení zelených aktivit při realizaci CLLD - např. využití dešťové vody a šedé vody při rekonstrukcích škol, veřejných budov, zelené přístavby, suché a polosuché poldry, stromy a stromořadí, komunitní zahrady, vodní plochy a mokřady atd. Místní experti (konzultace s odborníky, kulaté stoly se zemědělci a zástupci veř. správy) se shodují, že území se vyznačuje značným potenciálem pro realizaci adaptačních opatření, např. díky rozsáhlému výskytu ploch s vysokou retenční vodní kapacitou půdy a rozsáhlými plochami niv. Místně se zde vyskytují plochy s vysokou infiltrační schopností půdy. přitom však neproběhly komplexní pozemkové úpravy. **Území nemá adaptační strategii přizpůsobení se změnám klimatu**. Chybí povědomí o možnostech využití digitální infrastruktury (např. cloudy, rychlé sítě a umělá inteligence), pravidelné mapování území. Nízká je úroveň využití lokálních dat a principů digitální ekonomiky v MSP, zemědělství a potravinářství. **Rozhodování založené na datech a moderních technologiích rozšíří schopnost chápat místní potřeby v oblasti životního prostředí a cíleně řešit aktuální potřeby obyvatel**. Téma ochrany a rozvoje zelené infrastruktury zařadit jako běžnou součást územního plánování.
CH8. Zvýšit zapojení moderních technologií do environmentálních aktivit	V severozápadní části povodí Novohradky se nachází půdy s vysokým potenciálem zhutnění. Dle výpočtů se z ploch orné půdy v zájmovém povodí ztratí 2,18 t/ha/rok. Území je také součástí chráněné oblasti přirozené akumulace vod. proto území vidí potenciál mj. ve zvýšení retence v nivách a obnově funkcí podzemních a povrchových vod. Další pomoc představuje **rozvoj modrozelené infrastruktury** (budované v souvislosti s přizpůsobováním se změnám klimatu) jako součásti revitalizace měst a obcí (včetně společného plánování), hospodaření s dešťovou vodou (akumulace, vodní prvky, retenční nádrže, prokořeňování buňky stromů, výsadba vegetace, průlehy, dešťové záhony…) apod. **Potřebujeme zlepšit vzájemnou informovanost obcí, uplatňovat společná řešení se zemědělci a dalšími subjekty** (přívalové deště-vhodné plodiny, agrotechnické postupy, zadržení vody v krajině, kontrola kritických bodů, čištění koryt, zeleň v krajině, péče o rybníky a vodních nádrží (odbahnění, rekonstrukce - např. Voletický, Horecký apod). Inovace, modernizace se týká také např. stavebnictví, při renovace veřejných i soukromých budov, snižování jejich energetické náročnosti a využití dalších technologických a SMART řešení.
CH9. Snižováním energetické náročnosti vytvářet podmínky pro energetickou soběstačnost	Cca 20 % obyvatel stále vytápí tuhým palivem. Obnovitelné zdroje energie jsou v území zastoupeny do 10 %. Malé uplatnění moderních přístupů ke snižování energetické náročnosti života, chybí udržitelné produkty a služby v oblasti ŽP. Pouze 62 instalovaných fotovoltaických elektráren v území v obcích s nižším počtem obyvatel než 3000 s celkovou kapacitou 1030 kWp. / Celková instalovaná kapacita OZE na obyvatele v kWp je kromě Řepníků a Vinar nižší než 0,17 - data pro ORP. Malých vodních elektráren je v na povodí Novohradky celkem 8 o celkovém výkonu – 79Kw. **Nedostatek ekologického myšlení** (např. nezájem o změnu zdrojů vytápění chceme změnit důrazem na snižování hodnot imisí a emisí v území). Péče o zachování venkovského charakteru území dle aktérů v území spočívá v informovanosti o **nízkouhlíkové ekonomice dostupné pro spotřebitele**, snižování závislosti na spotřebě energií a v citlivém a koncepčním zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie hl. v podnikatelském i veřejném sektoru, ale i v rozvoji energetického managementu. Vhodným zaváděním forem komunitní energetiky, popř. podporou čisté dopravy (elektromobility aj.) chceme chránit své přírodní bohatství a zdroje. V území budou **pilotní (ukázková a dostupná) řešení** snížení energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury, (např. zateplení fasády a střechy, výměna oken a dveří), SMART metering příklad snížení energetické náročnosti systému technologické spotřeby energie, popř. příklad pasivní nebo plusové budovy, osvětlení nové generace, multifunkční sloupy, hybridní invertory, kogenerace, revitalizace otopných médií atd.), využití vodních děl atd. Společným cílem je také zlepšování kvality vnitřního prostředí budov (např. nucené větrání a rekuperace-např. v léčebně). K tomu je třeba podporovat rozvoj lokálního energetického managementu opřeného o místní data-spotřeba, stav, analýza a mapování energetického potenciálu, optimalizace, trvale zvyšovat informovanost, rozvíjet

	ekologické, komunitní a dobrovolnické aktivity, **zapojovat obce a další aktéry**, iniciovat sdružování do spolků nebo družstev za účelem výroby energie a bateriových úložišť, i sdílení energii a prodej přebytků, budou-li nastaveny vhodné podmínky.
Strategický cíl 2: Podnikáme pro budoucnost	
P1. Podporovat digitalizaci služeb jako stěžejní předpoklad rozvoje území	Celkem 4 697 registrovaných podniků, ale pouze 2 674 je aktivních, což představuje asi 57 %. Pro poslední 2 roky je častým jevem **rušení menších firem a ukončení činnosti živnostníků**. Roste počet uchazečů o zaměstnání ve věku 50 let a více (včetně těch, kteří nechodí na ÚP). V území je potenciál pracovně zkušených lidí s **potřebou adaptability**, ale zájem o rekvalifikace je malý a chybí dostupné poradenství. Zároveň dochází k **rušení služeb** na malých obcích, proto budeme podporovat vznik dostupných služeb pro všechny věkové kategorie, kde je to vhodné sdílenými formami a za využití digitalizace a chytrých řešení, posílení práce z domova, je však třeba **kvalitní infrastruktura – vysokorychlostní internet**.
P2. Posilovat vhodné podmínky pro důstojnou a flexibilní práci v každém věku např. rozvojem MSP	Celkový počet nezaměstnaných klesl oproti roku 2014 o 786 osob. Pokles mezi roky 2018 a 2019 je ale pouze 5 osob. Počet uchazečů do 19 let je stále stejný. Největší úbytek uchazečů je v kategorii uchazečů v evidenci déle než 24 m (392). Podíl nezaměstnaných klesl z 7,69 % na 2,5 %. Podíl mužů klesl z 6,56 % na 2,91 % a podíl žen klesly z 8,75 % na 2,06 %. Nárůst počtu živnostníků z 1765 na 1910 mezi roky 2014 a 2019 (71 % na 73 %). Nejvíce je živnostníků ve Skutči, nejméně ve Vinarech a Zájezdci. Úbytek živnostníků byl v Lozicích, Trojovicích, Jenišovicích, Hroubovicích, Řestokách. Největší nárůst pak v Hrochově Týnci, Skutči a Prosetíně. Mezi roky 2014 a 2019 **ubylo téměř 200 živnostníků, přibylo naopak cca 80 obchodních společností, ubylo 100 svobodných povolání a přibylo cca 40 zemědělců**. Přitom v území je **nedostatek pracovních míst**. Je třeba pomoci menším firmám při jejich tvorbě, ale i podpořit jejich konkurenceschopnost. Nezbytné je rozvíjet motivací k práci vzhledem k výši vyplácených dávek SVL a využívat **rozmanitou nabídku forem zaměstnávání** (prostupné, na zkoušku, dotovaná místa, sdílení zaměstnanců, sdílení pracovního místa, mobilní práce, skupinové zaměstnávání.). **Současně vytvářet pracovní příležitosti v regionu**, vstup nových investorů, zatraktivnit pracovní místa v zemědělství důrazem na společenskou prospěšnost, ekologický přístup a příležitost pracovat v blízkosti bydliště s flexibilní pracovní dobou a za využití moderních technologií.
P3. Vytvářet podmínky pro regionální podnikání, provozovny a pěstitele včetně dostupného poradenství	**Nárůst počtu zemědělských podnikatelů** z 85 na 121 mezi roky 2014 a 2019. Nejvíce jich je ve Skutči, žádný není v Zájezdci, po jednom jsou v Lozicích, Leštince, Čankovicích, Hroubovicích a Předhradí. Úbytek zemědělců byl v Čankovicích, Vrbatově Kostelci, Chroustovicích a Hrochově Týnci, největší nárůst pak ve Skutči, Luži a Zaječicích. MAS bude **podporovat motivaci k podnikání** (např. začínající podnikatele a mladé zemědělce, s důrazem na obchodníky v oblasti chybějících služeb, rozvoj menších firem a příležitostí pro živnostenskou činnost). Zároveň je třeba **vytvářet podmínky pro zavadění nových technologií (inovativní start-upy, automatizaci, digitalizaci, robotizaci) v malých i středních podnicích, aby zůstala zachována jejich konkurenceschopnost. Bude dál vytvářet podmínky pro podnikání, podporovat regioná**lní podniky, provozovny a pěstitele (nejen zemědělské), informovat o dostupném poradenství (Podnikni to, P-Pink atd.). Bude **propagovat rozvoj zemědělské činnosti**, přístup od zemědělce ke spotřebiteli s důrazem na **zdravý životní styl** (tradice setkání lokálních producentů, bezplatný propagační servis, např. Regiony sobě a CR-market), neboť představuje novou devízu pro venkovský rozvoj a možnost udržet v území mladé lidi, ale díky rekvalifikaci a dalšímu vzdělávání i možností podnikání pro střední generaci či pro seniory.
P4. Koordinací služeb a rozvojem vzájemné spolupráce zlepšovat jejich dostupnost a bezpečí	Pro území je charakteristická **komplikovaná dojezdnost za prací**. Dojezdová vzdálenost v čase do Chrudimi (nejčastější dojíždění za prací) je z většiny území do 30 min. Řepníky, Střemošice, Předhradí a Prosetín je vzdálen 45 min. Při dojíždění hromadnou dopravou na 6h ráno se doba prodlužuje až na 60 min i z obcí jako Luže, Rosice, Chroustovice, Řestoky, Zájezdec, Prosetín, Leštinka. Dojíždění z Předhradí je již nad hranicí 60 min. Nedostatečný počet dopravních spojů hl. o víkendu a dnech pracovního klidu, kdy v některých obcích chybí úplně dopravní spojení, má d**opad na mobilitu obyvatel především ve starším věku. Horší dostupnost za službami i zdravotní péčí** snižuje i potenciál rozvoj cestovního ruchu. V řadě obcí neexistuje železniční doprava, je třeba počítat s využitím automobilů, které však musí mít kde parkovat (kapacity jsou nedostatečné) a infrastruktura (hl. nádraží) potřebuje modernizaci a rekonstrukci. **Infrastruktura často nesplňuje ani základní požadavky potřeb specifických skupin obyvatel** (bezbariérovost atd.). V oblasti elektromobility chybí jak kvalitní informovanost, tak systematický přístup (ojedinělá řešení v souvislosti se zdravím a soc. službami). V regionu evidujeme elektromobily v řádu kusů, veřejná nabíjecí stanice

	je jedna. Je třeba řešit opravy chodníků a místních komunikací aj., křižovatky, zastávky, parkoviště, zvyšování bezpečnosti života obyvatel, návaznost cyklostezek, modernizaci osvětlení, budování biokoridorů atd. **Nerovnoměrná je i bezpečnostní ochrana v území, závislá na aktuálních dohodách mezi obcemi**. MP Skuteč je využívána ve městě Luže, MP Hrochův Týnec je v Rosicích, Chroustovicích a Zaječicích, MP není v Chrasti vůbec. Rozdílné požadavky obcí na zajištění služeb městské policie včetně zvýšení rozsahu činností souvisí i s **existencí vyloučených lokalit. Řešení vidíme ve spolupráci veřejného a podnikatelského sektoru, v koordinaci společných služeb,** aby byla rovnoměrně zajištěna potřeba území včetně místních částí a zároveň byl respektován princip soudržnosti (města pomohou malým obcím, navýšení počtu hlídek), ve sdílených aktivitách (auta, návazné spoje, ale i mobilní týmy atd.), které zajistí lepší dostupnost všem potřebným (především umožni aktivity jak pro seniory, tak na volnočasové a zájmové aktivity dětí a mládeže a podpoří turismus).
P5. Podporovat budování moderní infrastruktury jako podmínky rychlejšího rozvoje území	Internet převyšující rychlost 100 Mbit/s do rychlosti 1 Gbit/s má k dispozici pouze cca 100 obytných adresních míst v celém území MAS SKCH, z.s., **internet s rychlostí nad 1 Gbit/s v území k dispozici vůbec není.** Řešením potřeby je digitalizace, vysokorychlostní internet, spolupráce obec – operátor, rozvoj internetu věcí. **Vytvoření fyzické infrastruktury** (optické sítě, wifi rozvody a další) umožní další rozvoj venkovského prostoru. Dále je nezbytné "chytré, ale citlivé" **zapojování moderních technologií, tj. zlepšovat vybavení MSP i úřadů** a veřejných institucí výkonnou výpočetní technikou a softwarem, který jim umožní efektivní fungování. S tím souvisí i potřeba kvalitního zabezpečení dat. Pokud se podaří překonat obavy ze změn a budou **zohledněny potřeby různých věkových skupin** (značení, osvětlení, dostupnost, bezbariérovost, zdraví, finanční náročnost...), představují **nové technologie** udržitelná řešení **i pro běžnou další infrastrukturu** (viz výše: povrchy místních komunikací, chodníky, aj., křižovatky, zastávky, parkoviště, zvyšování bezpečnosti života obyvatel, návaznost cyklostezek, modernizace osvětlení, napojení na nové výstavby v obcích, budování biokoridorů...),
P6. Posilovat úlohu lokální produkce jako nástroje rozvoje cestovního ruchu a souvisejících služeb pro zdraví atd.	**Narůstající migrace obyvatel mimo území (hl. za prací), stálý převis nezaměstnaných žen než mužů (dvojnásobek),** dojíždění za prací a vzděláním, existenci rostoucí SVL, matky samoživitelky a složitá dopravní obslužnost, stagnující počet nezaměstnaných mladistvých... **Rozvojem malého a středního podnikání, posilováním turistické infrastruktury**, podmínkami pro vstup nových investorů do regionu , prací v místě bydliště (nové služby, podmínky pro práci z domu, včetně prorodinných opatření) a spoluprací podnikatelů s obcemi chceme bránit odchodu kvalifikovaných a ekonomicky silnějších lidí z regionu. Na území se podařilo ověřit začleňování formou tvorby PM v místě bydliště – viz příklad dobré praxe v OPZ Kozí farma U Tří sluncí, ale jedná se o ojedinělé řešení.
P7. Rozvíjet a propagovat nové formy práce jako příležitost pro všechny	**Málo velkých zaměstnavatelů** – na celém území je 1 zaměstnavatel s počtem zaměstnanců 500-999, 1 s počtem 250-499, jeden s počtem 200-249. Největší počet zaměstnavatelů je s počtem 1-5 zaměstnanců, a to celkem 64, bez zaměstnanců pak 513. **Nedostatek odborných pracovních míst** v území-využitím rekvalifikace, celoživotního vzdělávání, podnikatelských inkubátorů a podnikání na zkoušku je možné **podpořit vznik nových odborných míst**. Zajímavým trendem je nárůst obchodních společností z 9 % na 12 % (z 231 na 317) mezi roky 2014 a 2019, který dokládá **zájem o samostatné podnikání** narozdíl od tradičních zaměstnaneckých míst. MAS proto nově zahajuje spolupráci jak se Ženy, s. r. o., tak s P-PINK PK. Práce, ale i atraktivní volný čas, a vhodná infrastruktura ve spojení s digitalizací vč. práce v bydlišti a home office přináší **pracovní i osobní realizaci všem věkovým skupinám**. Řešení je v kvalitní informovanosti a zvyšování vzdělanosti tak, aby v území vznikaly rovné příležitosti k podnikání i zaměstnávání ideálně dle lokální poptávky a v zaměstnanostních programech ve **spolupráci se sociálními partnery** tak, aby zde vznikala zajímavá pracovní místa.
P8. Zapojovat nástroje návratu žen do práce jako cestu k upevnění soudržnosti rodiny	**Nárůst počtu nezaměstnaných (mladých, dlouhodobě, ženy, základní vzdělání).** Přitom je v území nepatrně více mužů. V území doposud nebyla využívána cesta dětských skupin (spíše ojedinělé projekty např. v Horce). Chceme podpořit **nové formy podnikání (s důrazem na ženy a jejich návrat do práce)** - spolupráce se Ženy, s. r. o., v území), **zlepšit informovanost a spolupráci zaměstnavatelů při preventivních a motivačních aktivitách ve směru k rodině a dětem, při mezigeneračním soužití v rodinách** a při péči o opuštěné a izolované osoby či seniory i ve spolupráci např. s Hamzovou léčebnou a obcemi v území (potenciál celoživotního, zájmového a neformálního vzdělávání a preventivních, motivačních a osvětových aktivit). Do péče o děti zapojovat více muže a starší

	rodinné příslušníky/seniory např. v orientaci na sport a mužské vzory, posilovat učení dětí zodpovědnosti (např. u starších dětí odpovědnost za určité konkrétní činnosti), **aktivizační, asistenční, motivační programy na podporu pečující, soudržné rodiny a společenství**.
P9. Rozvíjet lokální produkci jako způsob začleňování a posilování soběstačnosti	Mezi roky 2014 a 2019 - úbytek obyvatel jak ve větších městech (Skuteč, Hrochův Týnec), tak v malých obcích (Lozice, Ostrov, Zájezdec – nejvíce, pak Přestavlky, Hroubovice, Trojovice, Řestoky, Střemošice, Předhradí). **Nárůst obyvatel pak v Čankovicích, Leštince – nejvíce pak v Luži, Jenišovicích, Rosicích, Horce Prosetíně**. Index stáří narostl od roku 2014, kdy byl 114 % na 131 %. **Přibývá tedy jednak seniorů a jednak obyvatel ve vyloučených lokalitách**. Přestože je území MAS typickým venkovským prostorem, nevyužívá potenciál komunitně prospěšného zaměstnávání (důraz na místní poptávku, lokální výrobky a služby, zaměstnání znevýhodněných cílových skupin, převládá nízká hodnota zemědělské činnosti v potravinovém řetězci. Území nemá regionální značku. Vedle toho trvá **malá lokální soběstačnost, neexistence oběhového (bio)hospodářství, chybí krátké potravinové řetězce, málo častý je prodej ze dvora, či inovativní hodnotové řetězce**. Koncepce "regionu zdraví" chce zvyšováním informovaností, osvětou a vzděláváním **měnit přístup spotřebitelů k lokální produkci a otevírat nová témata** – např. trendy ve skladování, balení, zamezení plýtvání potravinami, udržitelnost, bezpečnost potravin, inovace v dopravě ke spotřebiteli. Na to navazuje podpora menších firem poskytujících služby především na malých obcích, např. díky spolupráci podnikatelů s obcemi a za **využití pracovního mentoringu (mezigenerační tandemy).** Zároveň je to i dle zahraničních zkušeností cesta, jak více zapojovat seniory či osoby ohrožené soc. vyloučením.
Strategický cíl 3: Žijeme zdravě, osobnostně rosteme	
Ž1. Vyrovnáváním rozdílů v území zvyšovat stabilitu jeho obyvatel	Hustota zalidnění je nižší než celorepublikový průměr (134,5 ob./km2) - 2017. **Nedostatečná občanská vybavenost hl. v malých obcích a místních částech**, nevyhovující stav budov občanské vybavenosti včetně škol a zdravotnických zařízení, chybí hl. prodejny potravin (pouze 46 % obcí z území má prodejnu s potravinami), nevyhovující stav technické infrastruktury, neboť nejsou prostředky na financování-pouze kolem větších měst (Hrochův Týnec, Chrast, Luže, Skuteč a jejich blízkém okolí). Cílem opatření je **zlepšit vybavenost na území MAS s důrazem na obce, které jsou na tom nejhůře** - rozvíjet potřeby malých obcí a jejich místních částí (např. Zájezdec, místní část Bělá) a **vyrovnávat rozdíly**, zlepšit index socioekonomického rozvoje, zvýšit bezbariérovost a využití moderních technologií tam, kde je to vhodné, modernizovat občanskou vybavenost pro komunitní, vzdělávací, volnočasové, spolkové, sociální a prorodinné aktivity a prevenci a služby zdraví, tím bude zkvalitňován život v území MAS a stabilita obyvatel. Důležitá je také koordinace s aktivitami svazků a obcí samotných (týká se především stavu základní infrastruktury v obcích – voda, ČOV, VO, komunikací a bezpečnosti dopravy a bydlení-viz také SC 4.2/o 4.2.1. Samostatnou kapitolou je **oblast bydlení** – Hrochův Týnec má 12 nájemních bytů pro nízkopříjmové osoby a 0 podporovaných, Chrast 6 pečovatelských bytů, Chroustovice 16 chráněných bydlení, Luže 38 pečovatelských bytů, Skuteč 37 pečovatelských bytů, ale **poptávka trvale všude roste**. **Velkým problémem je výše nájemného především v SVL lokalitách**. MAS se chce zaměřit na opatření, která postihují **souvislost bydlení se zdravím a školní úspěšností** a životní spokojeností díky podpoře ekonomické stability. **Novým tématem v MAS je potřeba podpory lidí trpících osamělostí, což ukázalo místní šetření v rámci projektu MAS.** V roce 2019 bylo v celém území dokončeno 39 bytů, z toho 33 v rodinných domech - 0 v bytových domech, 5 v nebytových prostorách. Nezájem soukromníků o prodej stavebních parcel, většina obcí se potýká s nedostatkem pozemků pro rodinné bydlení a také nedostatkem prostředků na údržbu obecního bydlení, proto je nezbytné **lépe využít stávající pozemky a nemovitosti, hledat nové formy komunikace** (pobídky s majiteli), posílit bytovou výstavbu hl. revitalizací stávajících objektů (zohlednění požadavků udržitelného stavitelství). Zároveň je třeba **reagovat na doprovodné jevy bydlení v sociálně vyloučených lokalitách** (nájemné, nepořádek, hluk) a na fakt, že meziroční nárůst obyvatelstva 65+ v průměru o 128 osob každý rok od 2014 do 2019 dokládá, že populace MAS významně stárne. Nedostatečná je dále kvalita bydlení (klidová zóna, dopravní dostupnost apod. Řešením je např. zasíťování a prodej stavebních pozemků ve vlastnictví měst a obcí, snaha o rovnoměrnou strukturou bydlení (dostupné sociální byty a domy) a rozvoj dostupného, podporovaného a prostupného bydlení, péče o zvyšování kvality bydlení. Z hlediska bezpečnosti – index kriminality stále klesá. Porovnáním z mapy kriminality se např. v Chrasti snížil index kriminality od roku 2013 z 6,4 na 3,2 v roce 2020 (o polovinu). Ještě lépe je na tom Skuteč, kde se snížil index kriminality z 14,3 (2014) na 2,7 (2020). Je potřeba vytvářet a propagovat kulturní, společenská a sportovní centra-včetně jejich dovybavení, modernizace, rozšíření, **regenerace veřejných ploch**

	a jejich nového využití. V území je nezbytná pozice "romského koordinátora" s návazností na osvětové a vzdělávací programy včetně výchovy k péči a užívání veřejného majetku.
Ž2. Rozvíjet komunitní přístup jako oporu aktivního občanství	Z analýzy území, kulatých stolů a dotazníkového šetření vyplývá **nedostatečná schopnost práce s digitálními technologiemi napříč generacemi** s výraznými projevy ve vyloučených lokalitách. Je třeba rozvíjet komunitní služby, svépomoc, dobrovolnictví a občanské iniciativy, ale také schopnost **pracovat s technologiemi jako běžnou součástí komunitní činnosti** (vzniká tím další prostor pro sdílení aktivit a dostupnost informací v rozmanitých oblastech činnosti (prevence sociálně patologických jevů, mobilní naučné stezky-enviro mapy, digi panely na chodbách a v zahradách škol, komunitních center s důrazem na lokální témata a faunu a flóru, prevenci atd. Dosud nízká úroveň digitalizace území brzdí i **vznik centra technického vzdělávání na podporu takto zaměřených volnočasových a zájmových aktivit**. Rozvoj komunitních služeb a podpora činnosti a spolupráce komunitních center (Hroubovice, Rosice, Štěpánov, Vrbatův Kostelec, Chrast, Prosetín, Luže, Hr. Týnec atd.) spočívá i v **hledání nových forem činnosti** včetně využití dalších způsobilých ploch (komunitní zahrady a venkovní stavby (nemobilní) pro kulturní a společenské akce, ale i netradiční mobilní řešení (kroužky, dílny...).
Ž3. Dostupností preventivních, motivačních, vzdělávacích a poradenských programů a aktivit zabraňovat sociálnímu vyloučení	Sociálně vyloučená lokalita = Chrast, Hrochův Týnec / Problémový region dle Krajského úřadu PK = Čankovice, Přestavlky, Trojovice, Zájezdec, Rosice, Řestoky Zaječice, Chrast, Horka, Hroubovice, Luže - nově opět identifikována jako rychle se rozvíjející SVL), Lozice, Jenišovice, Vinary, Řepníky, Střemošice, Předhradí, Skuteč, Prosetín, Leštinka, Vrbatův Kostelec (21 z 24 obcí) - Index ekonomického zatížení je nejvyšší v Zájezdci = 61,9 % (s tím koresponduje i situace v oblasti exekucí) a ve Vinarech 67,84 % a nad 50 % je dále v Hrochově Týnci, Chroustovicích, Ostrově, Luži, Hroubovicích, Zaječicích, Řestokách, Trojovicích, Vrbatově Kostelci, Chrasti i Skutči. Čím vyšší je poměr mezi ekonomicky neaktivní a aktivní složkou obyvatel z pohledu věkové struktury, tím vyšší je hodnota indexu ekonomického zatížení. Charakteristickým znakem **je přesun z větších měst do malých obcí z důvodu bydlení** (přestože majitel domu zůstává stejný a opora v dávkách také). Nepodařilo se realizovat v plánovaném rozsahu opatření z Místního plánu inkluze Košumbersko (neschválená žádost, MAP II aktivity zatím nezohlednil). MAS spolupracuje s krajskou romskou koordinátorkou, s Agenturou pro soc. začleňování, se SZÚ-mediátory prevence zdraví atd. Spíše opomíjena je také oblast kulturní identity / rozvoj a propagace multikulturních aktivit na podporu komunit (činnost romských spolků). **Nenaplněná potřeba terénních služeb, nízká prevence přenosných a nepřenosných onemocnění v sociálně vyloučených lokalitách, chybí asistenti prevence kriminality, je třeba zajistit finanční zdroje pro preventivní a motivační programy na ochranu zdraví, využívat mobilních týmů ve zdravotních a sociálních službách a prohlubovat jejich spolupráci včetně trvalé osvěty a motivace ke vzdělávání a k službám hl. pro rodiče, děti, seniory**. Je třeba posílit motivaci ke společným (komunitním) aktivitám, k osvětě a službám v oblasti bydlení, finanční gramotnosti, migračním tendencím, dopadu Brexitu. Dostupnost nástrojů objevování a rozvíjení osobního potenciálu jde ruku v ruce s rozvíjením digitální gramotnosti a moderních technologií u všech osob bez rozdílu. V území působí řada subjektů (hl. poskytovatelů sociálních služeb a bydlení), ale vnímají svoji činnost spíše konkurenčně, není zájem o sladění aktivit a koordinovanou spolupráci aktérů. Podařilo se je zapojit do společných diskusí (partnerská platforma v rámci plánování rozvoje sociálních služeb v území MAS), ale je třeba docílit společného postupu a efektivního rozdělení činnosti v rámci společné koncepce, která zahrne i vzdělávání zastupitelů.
Ž4. Uchovávat kulturní a přírodní bohatství revitalizací, rekonstrukcí, modernizací i tvorbou památek, historických objektů, významných míst a přírodních atraktivit včetně péče o	Území je bohaté na památky (hrady-Košumberk, Rychmburk, zámky v Chrasti, Hrochově Týnci, Chroustovicích, kostely (Janovičky a další), klášter Podlažice, Chlumek, kaple, hrobka apod., avšak obcím **chybí finance na údržbu, revitalizaci a zajištění historické hodnoty** vč. technického stavu (např. kulturní památka fara v Chroustovicích, muzeum zemědělství v Rosicích atd.), **bezpečnosti** historických a souvisejících objektů, chátrajících hradeb, depozitářů, expozic. **Nákladná je údržba zámeckých zahrad i dalších přírodních atraktivit** (např. nevyužitý potenciál přírodního divadla v Chrasti). Nalezneme zde řadu atraktivit (židovské, válečné atd.) s významnou historickou a kulturní hodnotou, které zatím (např. jako památníky, muzea a dobová svědectví) provozována nejsou (Hroubovice atd.).Návštěvníky dlouhodobě lákají přírodní krásy na Žulové stezce Horkami, Naučné vlastivědné stezce města Luže, Zámeckém zastavení u řeky – eko stezka, Naučné stezce Chrastecka, naučných stezkách „Krajem Chrudimky“, „Krajem Železných hor“ aj. Problémem je zajištění dostupnosti a zároveň ochrany atraktivních lokalit (Poklona-Střemošická stráň, Anenské údolí apod.), řešení je v moderních expozicích (pohledová zastavení pro turisty, kde technologie umožní prohlédnout a nepoškodit). Stezky vedou chráněnou krajinnou oblastí Železné hory a Žďárské vrchy. K neméně atraktivním turistickým zajímavostem patří oblast Skutečska, Předhradí, Střemošice a další. Dotační cesty nejsou systematickým a stabilním řešením. O propagaci se snaží destinační

související zařízení a vybavení	management TO-Chrudimsko-Hlinecko, jehož je MAS zakládajícím členem, ale to nestačí. Mimo rekonstrukce a modernizace samotných kulturních památek a muzeí (např. v Chrasti a Skutči výhledově v Hrochově Týnci) potřebuje území: **pečovat a moderně spravovat expozice a depozitáře, budovat a modernizovat zázemí (dokončit zpřístupnění veřejnosti, bezbariérovost, parkoviště, občerstvení, sociální zařízení a technické zázemí..), informační a další související služby** (např. návštěvnická a edukační centra, mobilní aplikace zaměřené na dostupnost i digitální průvodce), aby mohl být intenzivně rozvíjen cestovní ruch jako stabilní zdroj příjmu na péči o tyto atraktivity. S tím souvisí potřeba zajištění finančních i lidských zdrojů a moderních nástrojů propagace. MAS dále vidí řešení v realizaci aktivit, které podpoří vyšší zájem o využití památek a atraktivit včetně lepší dostupnosti (bezbariérový přístup) a **je-li to vhodné modernizace prostorů, digitalizace atd.** tak, aby vznikal příjemný a komunitní prostor, ale nutné jsou také dostatečné kapacity návazných služeb (ubytování, stravování, relaxační a rekreační servis).
Ž5. Rovnoměrně zajišťovat kvalitní a moderní podmínky vzdělávání pro všechny věkové kategorie jako zdroje trvalého pokroku	Existence sociálně vyloučených lokalit, **takřka limitní kapacita MŠ a nedostatečná předškolní připravenost dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí** (MPI), rostoucí průměrný věk obyvatel, poptávka po nových formách učení, **potřeba rozvíjet celoživotní vzdělávání** jako nástroj pro adaptabilitu a flexibilitu pracovní síly, to jsou definované slabé stránky i příležitosti území nejen při kulatých stolech a v rámci projednávání strategií (CLLD i jednotlivých obcí). Proto především ZŠ budou využívány jako centra vzdělanosti jak v rámci stávajících 3 komunitních škol, tak postupně u ostatních škol a vzdělávacích institucí v území je cílem **umožnit obyvatelům všech věkových kategorií dostupnost kvalifikací, občanských a dalších kompetencí s akcentem na regionální priority a soudržnost. Výchovné, vzdělávací a osvětové aktivity** na podporu rozvoje komunitního života, microlearning, motivační semináře, mobilní programy k zplnomocnění, rekvalifikace a další vzdělávání umožní zhodnotit potenciál stárnoucí populace učitelů a jejich často nízkou motivaci vytěží posilováním odborných kapacit a systematickou výměnou zkušeností v regionu. Evidujeme však i **nízký zájem škol poskytovat další vzdělávání** (školy jako centra celoživotního učení) v návaznosti na poměrně náročnou administrativu spojenou se získáním akreditace rekvalifikací, popř. získávání autorizace dle z. 179/2006 Sb. a obavy z nedostatku kvalifikovaných pedagogů v oblasti vzdělávání dospělých. Otázky autorizací a akreditací řeší MAS ve spolupráci s Hospodářskou komorou a projekty (UpSkilling), protože takové aktivity mohou být také zdrojem prostředků pro pokrytí rozdílu mezi skutečnými náklady na provoz škol a mezi prostředky přidělenými dle rozpočtového určení daní (školy jsou velký spotřebitel energie-viz náklady v rozpočtu), jsou řešením i pro komunitní školy a centra. Chybí kvalitní zázemí pro činnost spolků, zájmových a neformálních organizací, nově vybudovaná (4) potřeby nepokryjí, chybí především v místních částech, někde se rekonstrukce už ani nevyplatí. Nedostatečné je také síťování, propagace, chybí koordinace vzdělávacích aktivit často velmi podobných, která by realizaci i zlevnila. Nevyužívá se potenciál místní jedinečnosti a originality. Silnou tradici zde mají univerzity 3. věku (4) je vhodné je rozšiřovat do místních částí a malých obcí ve spolupráci např. s **komunitními centry a knihovnami, které svým charakterem multifunkčních prostor zpřístupní získávání a zpracování informací pro celoživotní vzdělávání. Využívat microlearning** a tím podporovat opětovný vstup obyvatel na trh práce díky novým dovednostem (kurzy a programy pro dospělé). **Multifunkční využití budov a vybavených učeben** však předpokládá nezbytné **stavební úpravy a vhodné vybavení, digitalizaci a nové technologie vč. průběžné modernizace**. Všeobecné i specializované volnočasové vzdělávání dětí i dospělých má spolu se zachováním škol na malých obcích přímou vazbu na kvalitu rodinného života a tím pádem i na růst osobní úspěšnosti každého obyvatele a posílení jeho občanských schopností.
Ž6. Rozvíjet osobní potenciál každého obyvatele využitím nových technologií a moderních inkluzivních přístupů	**Špatný technický stav některých škol a vzdělávacích zařízení (např. pláště, zateplení budov, energetická náročnost, zastaralé zázemí, nevhodné dispoziční řešení budov apod.). Nedostatek kmenových tříd, pomalá modernizace, nízká vybavenost kompenzačními pomůckami a speciálním vybavením. Rostoucí nároky na bezpečnost, kvalitní konektivitu**, málo odborný nákup vhodných technologií pro podporu výuky a zajištění kybernetické bezpečnosti a digitálního vzdělávání, to jsou aktuální potřeby škol (dle MPI Košumbersko) a z rozhovorů s řediteli při animaci škol. Mezi častá témata nově patří i rozvoj kybernetiky a robotiky na ZŠ – jak ve spolupráci se zřizovateli a firmami řešit hrozby zavirování sítí, krádeže dat, náklady na údržbu, poškození, ale také nákupy licencí. Všem školám je **třeba zajistit vysokorychlostní internet, kvalitní konektivitu**. Vybavení zastarává, chybí vhodné technologie, což zpomaluje reakce na nové potřeby (hl. v ICT), přestože v tomto období bylo podpořeno z CLLD 7 škol (6 ZŠ a +1 SŠ). V rámci projektů IROP byly v některých školách (ZŠ Luže, Skuteč, Chrast) vybudovány bezbariérové přístupy, ale řada škol je nemá. **Dlouhodobě chybí** stabilní investice na zajištění kvalitního prostředí pro vzdělávání (rekonstrukce, modernizace, vybavení) **včetně klidových zón**, prostředky na **návazné služby např. v oblasti zdravého životního stylu** – prostory pro stravování, **modernizace vybavení kuchyní, jídelen apod., zastarává venkovní mobiliář a dětská hřiště u MŠ a ZŠ**. Vše je řešeno hl. nárazově, cestou dotací. Poptávka

	trvá po **venkovních učebnách a edukačních zahradách**. Další hrozbou jsou malé kapacity zařízení pro předškolní děti, nedostatek jeslí (služeb péče o děti). MAP ORP Chrudim, kam území spadá, investiční záměry a informace o kapacitě shromažďuje. V současnosti (MAP II) však chybí hledání společných řešení, která zohledňují potřeby SVL, především v Luži a okolí Skutče. Proto vznikl MPI Košumbersko a animaci potřeb vzdělávacích zařízení a lokální řešení zajišťuje MAS SKCH ve spolupráci s obcemi a krajskou školskou inkluzivní koncepcí. Meziroční nárůst obyvatel 0-14 od roku 2014 do 2019 v průměru o 27 dětí, ale demografický předpoklad dokládá, že tento trend není dlouhodobý. Pro území je charakteristický relativně vysoký podíl starších dětí a nízký podíl nejmladších dětí v MŠ. Dočasně nedostatečné jsou tedy kapacity zařízení pro předškolní děti, stoupá počet odmítnutých žádostí do MŠ, trvá nedostatek jeslí. To je třeba zohlednit při modernizaci infrastruktury mateřských škol, zařízení péče do 3 let, činnosti mateřských center. Společně s **posilováním služeb pro rodiny s dětmi** chce MAS podporovat i alternativní řešení – **inkluzivní školky**, dětské skupiny, zařízení péče o děti o do 3 let apod. V MPI Košumbersko (s. 28) je dále identifikována nesystémovost inkluzivních opatření v praxi, chybí **strategický přístup, koordinace, vzájemná informovanost a spolupráce při přechodech mezi stupni vzdělávání a také je málo specializovaných pracovníků v MŠ a ZŠ** (speciální pedagogové, chůvy, zdravotní asistenti; v návaznosti na zvyšující se poptávku, jsou třeba i další pozice – školní logoped, školní speciální pedagog, školní psycholog, nebo metodik podnikavosti apod.). Z rozhovorů dále vyplývá, že je nezbytné překonat nezájem a podněcovat samosprávy k zacílenému a společnému řešení problémů sociálně vyloučených lokalit, **odborným a lokálním řešením** např. prostřednictvím místních vzdělávacích sítí (jsou zřizovateli škol a školských zařízení) a spoluprací lokálních aktérů, která je zatím nesystémová (např. u docházky do MŠ a při přestupu z MŠ do ZŠ). Odborníci se shodují, že je třeba zajistit dostupnou včasnou a předškolní péči, snižovat míru školních absencí (ve spolupráci se zástupci zájmové a neformální činnosti), rozšiřovat prevenci segregace a **posilovat podporu spolupráce školy a rodiny**, neboť stále neumíme efektivní zapojování rodičů, komunit, neziskových organizací (spolky-sport, hasiči atd.), často díky postoji majoritní společnosti ke společnému vzdělávání jejich dětí s romskými dětmi a existenci škol s vyšším počtem romských žáků. Panují tak rozdíly v očekávání rodičů, dětí, pedagogů a veřejnosti v oblasti kvality vzdělávání a v přístupu k inkluzi atd. MAS **propojuje aktivity škol a neformálních organizací** s cílem pomáhat zvyšovat úspěšnost každého dítěte. Místní aktéři se shodují, že pomůže i **zachování škol na malých obcích, vzdělávání a přenos dobré praxe v odborném přístupu k inkluzi pedagogů i dalších aktérů, a zlepšování informovanosti o kvalitě vzdělávání** v regionu (ve smyslu konkrétních lokálních a srozumitelně vyhodnocených dat). **Sdílením příkladů flexibilního přístupu k využití moderních učeben, prostor a vybavení škol** chceme pružně reagovat na měnící se potřeby obyvatel a komunit (počty žáků atd.), vytvářet p**odmínky pro příchod mladých pedagogů s novými vzdělávacími přístupy**, posilovat skutečně rovné příležitosti. Další cestou je interkulturní výměna a internacionalizace výuky jako efektivní nástroj rozvoje nových přístupů ve vzdělávání v místním školství (m-learning a rozvoj robotiky a programování atd.), což potvrzují zkušenosti např. z MŠ Řestoky.
Ž7. Zvyšovat dostupnost a efektivitu zdravotních a sociálních služeb a umožnit přesun těžiště péče do komunity	Nejbližší nemocnice – Chrudim, Pardubice, Vysoké Mýto, Litomyšl. Nízká dopravní dostupnost zdravotních služeb. **Nedostatečná propagace zdravého životního stylu především u dětí v oblasti stravovacích návyků, obezity, sebepoškozování atd., Nárůst počtu osob nad 65 let (zvyšující se index stáří) a osob ohrožených sociálním vyloučením**, tudíž narůstá i problém s dopravou hl. u malých obcí-jak se dostat k lékaři apod. **Nezbytné jsou investice do zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb včetně vybavení.** Vzdělávání a zvyšování kvalifikace pracovníků a poskytovatelů sociálních, zdravotních a návazných služeb, zajištění **poskytování sociálních služeb i mimo režim příslušného zákona** a zavádění a zkvalitňování všech těchto služeb, rozšiřování jejich **terénních formy**. V oblasti potřeb souvisejících se zajištěním základní pomoci s péčí (především umožnění skloubení s prací / péčí o další část rodiny), nebo zajištění zdravotnických výkonů, je sice v území dostupná síť služeb, ale s **nedostatkem kapacit vzhledem k poptávce** se potýkají především **pečovatelské služby, služby domácí zdravotní péče, odlehčovací služby**. Přitom se ukazuje, že jde i o možnost podnikání např. žen či dalších rodinných příslušníků či pečujících, kdy často po osobní zkušenosti mohou nalézt novou oblast své realizace.) Proto je vhodné **rozvíjet sdílenou a neformální péči, zlepšovat sociální práci s důrazem na posílení kompetencí obcí a zvyšovat informovanost** o možnostech komunitní (nově i psychiatrické péče a péče o duševní zdraví - např. zajištění mobilní psychiatrické péče a psychologické péče, terénní a léčebná rehabilitace, terapeutické dílny, centra duševního zdraví, služby následné péče, osvětová činnost) a o způsobech začleňování do běžného života. Jak v souvislosti s existencí soc. vyloučených lokalit, tak v důsledku dopadů pandemie je třeba hl. **posílení terénních a pečovatelských služeb, prevence, zvyšování informovanosti obyvatel a propagace služeb a hl. lokální koordinace** služeb založená na detailní místní znalosti díky animaci a místní spolupráci aktérů, na čemž se opakovaně shodují zástupci starostů a všech místních poskytovatelů sociálních služeb v partnerské platformě (PAPLA), která funguje i po ukončení projektu plánování soc. služeb v území MAS. Současně se všichni společně s Hamzovou léčebnou

	a místními lékaři shodují na nezbytné **modernizaci a budování infrastruktury pro ambulantní, zdravotní, návazné i preventivní služby,** v duchu implementace strategie eHealth na venkově s akcentem na potenciál místních firem. Podporou nových technologií (např. dezinfekční zářiče) a **digitalizací** je třeba rozvíjet telemedicínu jako řešení dostupnosti lékařských a výše uvedených služeb. Řešením je dále dobrovolnictví, motivace k profesi pečovatelství a posilování komunitní práce jako **nástroje začleňování**, posilování mezigenerační spolupráce (dílny, zahrady, koordinační pracovníci-asistent prevence sociálního vyloučení, asistent prevence zdraví atd.) a také společné strategické plánování a pravidelné sdílení informací a zkušeností. **Spoluprací zdravotních, sociálních a vzdělávacích služeb** zlepšit vzájemnou informovanost a umožní tvořit nové profese (např. školní sociální pracovník). K dalším cílům patří hledání finančních zdrojů pro **preventivní programy na ochranu zdraví (fyzického, duševního i psychického)** a využití potenciálu spolupráce s Hamzovou léčebnou v nových oblastech.
Ž8. Posilovat vnitřní zdroje, soudržnost, odolnost a soběstačnost rodiny i komunity	Pružně reagovat na dopady pandemie (a obdobné globální problémy,) -frustrované děti i jejich rodiče nejen z distanční výuky ale i z toho, že jsou uzavřeni doma, bez pohybu, sociálních kontaktů … Řešením je posílení spolupráce s experty, služeb a aktivit pro rodiče a děti, posílení wellbeingu, programy pro rodiny a zvyšování vzdělanosti rodičů i ve vztahu k významu vzdělávání pro jejich děti (viz výstupy MPI Košumbersko). **Rozdílná úroveň spolupráce ředitel-zřizovatel, chybí strategický a společný přístup, slabé využití romských koordinátorů, nízká návaznost na OSPOD, nesystémové financování služeb rané péče pro ohrožené děti, nemotivovanost, malý zájem dětí o účast ve volnočasových aktivitách, málo efektivní a motivační formy spolupráce s rodiči.** Z kulatých stolů a seminářů pro pedagogy i rodiče vyplynul zájem o **komunitní venkovské tábory, pravidelné a dostupné příměstské tábory, propojení s místně zakotveným učením a dalšími komunitními akcemi**. Další nástroj představují **komunitní projekty na rozvoj zaměstnanosti** (sdílení pracovníků, práce v bydlišti atd.) s důrazem na lokální rozvoj, protože je to cesta k dostupnosti nabídky pracovních míst, jak se ukázalo např. díky úspěšnému projektu Farmy U tří sluncí (podporuje zaměstnanost v tomto období, neboť samoživitelce umožnil zvýšení kvalifikace a práci bez dojíždění). Vzhledem k trvalému demografickému trendu (nárůst seniorů, výstavba pečovatelských domů-viz komplex 3 domů v Luži apod.) a v rámci **posilování rodinných vazeb** se komunita shoduje, že chce **aktivně zapojovat seniory, rozvíjet sdílenou a neformální péči** (popř. paliativní a domácí hospicovou péči). Půjde tedy vlastně o **aktivizaci a participace CS**, rozvoj komunitní (sociální) práce za současného vzniku, fungování a rozvoje komunitních center, čímž bude možná lepší koordinace činnosti, sdílení zdrojů, uplatnění sociálních inovací, rozvojových forem spolupráce při propojování lidi ochotných pomáhat a těch, kteří mohou být na takovou nezištnou pomoc odkázáni včetně **mezigenerační výměny zkušeností** (žádaných a velmi prakticky zaměřených **činností asistenta prevence zdraví či asistenta prevence sociálního vyloučení** (např. pokračování stávajícího projektu MAS a jeho rozšíření hl. o starosty a další sociální. a zdravotní a další pracovníky atd.). V souvislosti s rozšiřováním činností v komunitách vznikají i nové služby a pracovní místa (re-use centra, techničtí, komunitní a preventivní pracovníci apod.). Zatím takřka **neřešenou oblastí v území jsou nízkoprahová zařízení** a dostatek možnosti pro kvalitně strávený čas v rodinách. Dochází zde ke dvěma extrémům, kdy na jedné straně spolu rodiny netráví volný čas vůbec, protože buď nechtějí nebo z časových důvodů nemohou, a na straně druhé spolu volný čas tráví, ale kvalita takto stráveného času je nulová, což v praxi znamená, že členové rodin jsou spolu pohromadě, ale netráví čas společnými aktivitami či činnostmi, což je dle místních expertů žádoucí.
Ž9. Zlepšovat podmínky pro volnočasové aktivity péčí o infrastrukturu a zázemí sportovních, komunitních a volnočasových zařízení a budov	Nedostatek financí na rekonstrukce, opravy a vybavení zázemí pro spolkovou činnost, na zajištění modernizací stojí za **neodpovídajícím stavem sportovních a kulturních zařízení**. Strategický přístup vidíme u měst (Skuteč, Chrast, Hrochův Týnec, Luže), pokračují nárazová řešení dle finančních (často dotačních) možností. **Malá nabídka a dostupnost volnočasových, zájmových zařízení** hl. v místních částech, nedostatek vybavení – sportovního náčiní (včetně přenosného), dresy, speciální obuv. Podařilo se sice postavit nová komunitní centra, ale je jich málo a vybavení chybí u nových i stávajících. Roste jejich potřeba v menších obcích a místních částech. **Chybí zázemí pro aktivní odpočinek, rekreaci i s ohledem na usnadnění podmínek sociálního začleňování.** Lepším využitím stávajících prostor, včetně stavu veřejných budov a prostranství, lepší informovaností a koordinací můžeme usnadnit dostupnost více obyvatelům. Vzhledem k charakteru území (potenciál pro cestovní ruch) se dlouhodobě uvažuje (fokusní skupiny, kulaté stoly, jednání orgánů) o koncepčním propojování s oblastí zábavní a rekreační **(komunitní či veřejné relaxační zahrady, modernizace knihoven, rozvoj venkovské turistiky, výstavba a modernizace multifunkčních hřišť, přírodních dětských hřišť, mobilní či sdílené kroužky, pokračující výstavba a modernizace sportovních** zařízení (oprava sokolovny, stadionu, modernizace bazénu apod. ve spojení s postupnou regenerací veřejných ploch, výstavbou nových parkovacích ploch a rozšiřováním dalších vhodných

	příležitostí - přírodní koupaliště, wellness centra, veřejná tábořiště či výstavba srubu, stavby cyklo komunikace územím Novohradky atd. To vše umožní **propojení zdravého životního stylu a rekreačního potenciálu s rozvojem moderních služeb cestovního ruchu.**
Strategický cíl 4: Nasloucháme si a domluvíme se	
N1. Společnou implementací, sdílením dobré praxe a chytrých řešení urychlit řešení místních potřeb	Přestože obce pravidelně využívají pro údržbu veřejných prostranství krajských dotací prostřednictvím svazků (Mikroregion S-L i SOK), je jejich potřeba trvale vysoká. **Chybí prostředky na obnovu a údržbu** návesních rybníků, požárních nádrží a mobiliářů především v malých obcích do 500 obyvatel, kterých je 16 z 24 obcí MAS. **Nevyužitý je také potenciál dobré praxe v jednotlivých obcích při revitalizaci veřejného prostoru a prostranství ve vztahu k potřebám různých věkových skupin obyvatelstva**. Zároveň je důležité sdílení zkušeností ohledně **zajištění prostupnosti území** (např. vhodné kombinace terénních úprav, regenerace a výsadby zeleně s důrazem na památné či ovocné stromy, květinové a bylinné záhony, za využití prvků z přírodních materiálů (přírodní labyrinty, amfiteátry, místa pro klidová cvičení), , odpočinkové zóny, informační panely, včetně přivedení vody do veřejného prostoru aj. Dále půjde o **společná řešení při zlepšování stavu veřejných budov, při revitalizaci území poškozeného v důsledku probíhající těžby kamene (např. lom Zárubka) a prostranství** (např. zpevněné povrchy a podloží umožňující lepší zasakování srážkové vody, výsadba vegetace, vodní prvky, vodní plochy, související mobiliáře, herní prvky, dětská a workoutová hřiště, vhodná veřejná osvětlení, veřejné toalety), péče o intravilán obcí a místních částí- zlepšení vzhledu obcí – úpravy návsí, autobusové čekárny, parky, hřbitovy (oplocení, cesta i digitalizace služeb atd.). **Ochrana a rozvoj krajinné a sídelní zeleně** (výsadba liniové a izolační zeleně, rybníky, tůně, zatravnění, květinové a bylinné pásy, **opravy pomníků a památečních děl** (morové sloupy, křížky, kapličky a další drobné církevní a jiné památky v krajině.), vhodná **začlenění solitérních herních prvků a sportovišť/sportovních ploch, mobiliáře**. V území se hodně řeší **péče o extravilán a společná vodohospodářská opatření. Chytrá řešení se týkají všech oblastí života**, MAS např. dlouhodobě spolupracuje se sociálními pracovníky na obcích (v rámci svým individuálních projektů) a tuto dobrou praxi sociální práce s důrazem na posílení kompetencí obcí a činnosti nad rámec č. 108/2006 Sb., o sociálních službách plánuje rozvíjet i nadále.
N2. Zkvalitnit komunikaci a dostupnost informací mezi MAS, jejími členy a dalšími partnery a veřejností	Nízká úroveň informovanosti o přínosu partnerství typu MAS pro regionu, **podpora nových způsobů spolupráce v území** (spolupráce MAS, školy a soc. služby v otázce wellbeingu dětí - rozšíření plnění Místního plánu inkluze Košumbersko, "klíčové projekty MAS v OPZ+“, odbřemenění vzdělávacích zařízení v oblasti dotační administrativy a duplikace do dalších oblastí - OPŽP, energetika, koordinační podpora komunitních aktivit, preventivní aktivity, ale i nové formy prezentace obce, podnikatelů i neziskových organizací v území). **Cíleným síťováním a pravidelnou animaci území** získáváme prostor a prostředky k zajištění sdílených a dostupných služeb (propojování informačních systémů atd.) a tím trvale profesionalizujeme činnost kanceláře MAS (vzdělávání, prohlubování spolupráce s ŘO – PRV, IROP, OPZ, OPZP, OP JAK a nově OP TAK) a také **zajištujeme stabilní podporu vlastní realizace SCLLD**. K roku 2021 má MAS 65 členů z toho 23 obcí, 14 podnikatelských subjektů, 27 neziskových organizací a 1 školské zařízení. Převážná většina členů z neziskové sféry jsou sbory dobrovolných hasičů (14). **Nezbytná je však kvalitní animace území, síťování, spolupráce s dalšími aktéry, sledování trendů domácích i zahraničních**. Kancelář MAS je poměrně úsporná, aktuálně se skládá z týmu na realizaci CLLD, tj. vyhlašování výzev, administrace s tím spojené jako např. kontrola formálních náležitostí, přípravě a vyhlašování jednotlivých výzev, konzultaci projektových záměrů atd., mini týmu na sociální oblast a mini týmu na vzdělávání. Podpoře absorpční kapacity a mapování aktuálních připravovaných projektů se v různé míře věnují všichni. Dlouhodobě je tak administrativní zátěž veliká a plnění povinností směrem k ŘO zabírá velkou část pracovní doby. Nicméně **osobní kontakt s žadateli a jejich intenzivní podpora jsou pro zaměstnance hlavní prioritou,** což však klade vysoké nároky na kvalitu, flexibilitu a profesionalitu jejich práce. Bohužel je třeba konstatovat, že možná finanční odměna ani počet členů týmu neodpovídá míře odvedené práce ani nárokům na odbornost a časovou flexibilitu.
N3. Rozvíjet uplatnění nových řešení a rozšiřovat spolupráci s novými	MAS v r. 2019 navázala spolupráci s polským městem Strezlin a s rakouskou MAS (WV Grenzland), ale ani s jedním partnerem se nepodařilo zahájit projekt spolupráce. Nicméně **rozvoj přeshraniční spolupráce jak oblasti SMART (Rakousko), tak v oblasti cestovního ruchu** – Regiony zdraví – zůstávají v zájmovém poli spolku. MAS aktuálně připravuje spolupráci se sociálními a dalšími partnery - např. Hospodářskou komorou (uzavřeno Memorandum o spolupráci v r. 2021), krajskou Českomoravskou konfederací odborových svazů – v **podpoře zaměstnanosti a celoživotního vzdělávání** pro zaměstnance i podnikatele

partnery dle místních potřeb	a stejně s projektem Up Skilling, dále s Pardubickým krajem (navázána spolupráce v r 2021 – Smart Akcelerátor, P-Pink… zástupce). Zástupce MAS je stálým hostem RSK a členem její PS vzdělávání. Dále je zástupce MAS od r. 2015 aktivně pracuje v PS Vzdělávání, inicioval a organizuje krajskou neformální platformu spolupráce systémových projektů ve vzdělávání včetně ČSI -"krajské klima PK"), spolupracuje se SKAV a MŠMT. MAS je členem dalších 4 PS – sociální, chytrý venkov, enviro a podnikání, spolupracuje s krajskou organizací MAS a dalšími profesními organizacemi i odbornými institucemi (hl. Univerzita Pardubice, Česká zemědělská univerzita, TO Chrudimsko – Hlinecko a další.
N4. Podporovat a umožnovat procesy digitalizací úřadů a efektivní veřejné správy (studie a analýzy, dobrá praxe)	**Chybí odborný a koncepční přístup k řadě problémů, které se dotýkají celého území** a jejichž řešení může nejvíce pomoci přístup informovaných a kompetentních zastupitelů, protože se jedná o dlouhodobá rozhodnutí s významnými často trvalými dopady. V území byly během stávajícího období realizovány 4 projekty tzv. efektivní veřejné správy (OPZ- 2 svazky, 2 města) na podporu vzdělávání zastupitelů, zlepšení dostupnosti služeb občanům, ale i tvorby pasportů a mapování stavu potřebných analýz a rozvojových dokumentů. Ze shrnutí všech výstupů vyplynulo, že **chybí např. krajinářské studie** jednotlivých obcí, tak **strategie adaptující území na změnu klimatu** celého území MAS a další dokumenty, které mohou dát např. smysluplný kontext komplexním pozemkovým úpravám jednotlivých obcí. Obce i MAS navázaly spolupráci s Institutem environmentálních výzkumů a aplikací v Pardubicích. Zástupci obcí, ale i zemědělců se shodují, že je třeba měnit pohled na **nakládání se srážkovými vodami** a rozvíjet společně vhodnou modrozelenou infrastrukturu, přestože jde o venkovský prostor, **hrozba sucha a nedostatku vody** region tíží. Potřeba spolupráce a sdílení dobré praxe se týká **dostupnosti bydlení, rozvojových ploch,** komunikace s rozmanitými skupinami obyvatel (podnikatelé, spolky atd.), ale také **způsobů participace a zvyšování informovanosti obyvatel v souvislosti s novými tématy**-komunitní energetiky, odpadového hospodářství, zdraví a začleňování atd.
N5. Pomáhat rozvíjet zdravý životní styl, posílení rekreační nabídky území, dostupné kulturní a sportovní vyžití	Zástupci osadních výborů v 80 místních částech dlouhodobě upozorňují na **nepřítomnost kulturních a sportovních zařízení v některých obcích, nebo špatný technický stav knihovny** (v území je 20 obecních knihoven, z toho 4 profesionální, 4 obce nemají i přes potřebnost knihovnu vůbec (Lozice, Ostrov, Řepníky a Zájezdec). MAS podporuje i malé knihovny na obcích jako pilíře občanské společnosti a přirozená centra komunit (činí tak například výzvami Malý Leader), ale vnímá i potřebu jejich modernizace a digitalizace, aby plnily informační služby a umožnily v analogovém a digitálním prostředí nové formy zapojování mládeže, a dalších např. zájmových skupin obyvatel. Z toho plyne návazná rostoucí potřeba příjemného zázemí (šatny, umývárny, toalety) a také zájem o **netradiční řešení (mobilní verze-stavby, přístřešky, pódia včetně zastřešení)**, nebo ozvučovací, osvětlovací a projekční techniku. To zvýší **aktivizaci a participaci CS** (celé komunity) i zájem o zapojování do veřejného života. V území již nyní koordinuje vybrané aktivity komunitní sociální pracovník, fungují zde kluby seniorů. Posílení prvků svépomoci, vzájemné pomoci, sousedské výpomoci, sdílení a výměny zkušeností, podpora dobrovolnictví a mezigenerační výměny a výpomoci obecně představují vyzkoušené a potřebné nástroje života v obcích. Vedle komunitních center mají významnou úlohu knihovny a zázemí pro spolky, ale stále je jich málo. Největší knihovna ve Skutči stojí před rozsáhlou změnou na moderní multifunkční prostor a měla by být příkladem v území dostupné vybavené knihovny (složitá doprava do větších měst), díky **návštěvnickému a technickému zázemí, zařízení pro digitalizaci, aplikačnímu softwaru a technickému vybavení.**
N6. Rozvíjet společné strategické plánování jako nástroj zvyšování soudržnosti regionu	**Nedostatečně rozvinutá technická infrastruktura, především stravovací a ubytovací kapacity**. Dle analýz, výstupů z dotazníkového šetření pro návštěvníky i kulatých stolů je vhodné hledat nové finanční, technické a personální zdroje do této infrastruktury. V minulosti převládal ojedinělý přístup obcí ke strategickému plánování, nejčastěji z důvodu žádostí o dotaci-společným plánováním už nyní dochází jak ke **sladění lokálně významných priorit**, tak k efektivnějšímu využití finančních prostředků/volby řešení na úrovni, obce, svazku, a to v rozmanitých oblastech života (kanalizace, vodovody, ale i vzdělávání, místní energetické koncepce, komunitní práce atd.). MAS intenzivně spolupracuje se všemi 5 svazky v území, intenzivně se třemi šíře zaměřenými (viz analýza) a snaží se koordinovat priority dle vhodných realizátorů. Na základě mapování dostupnosti služeb, vzájemné informovanosti a monitoringu aktuálních potřeb diskutujeme o místních řešeních – co lépe MAS, co lépe svazky, co samy obce. Kooperace je potřebná hl. při zajištění dostupnosti, návaznosti infrastruktury např. v oblasti cestovního ruchu. **Především u malých obcí je třeba vytvořit moderní strategické dokumenty** a nahradit jednoduché programy rozvoje obcí. Všem **chybí společné analýzy a monitoring potřeb**. Sladění strategií rozvoje území vede ke zjednodušení administrativy, u společných potřeb umožní

	integrovaná řešení se širokým dopadem (např. administrace na MAS) a realizace vždy pro více subjektů. Toto zacílení zvýší i kvalitu realizovaných aktivit (odbornost, profesionalizace, koordinace).
N7. Umožňovat zvyšování připravenosti sborů kvalitní a moderní technikou a lepší vzájemnou se informovaností	Ve většině obcí jsou zřízeny sbory dobrovolných hasičů, které doplňují práce profesionálních hasičů z centrální stanice v Chrudimi. Nejpočetnější jsou SDH Skuteč, SDH Luže, SDH Chrast a SDH Hrochův Týnec. Na území MAS není žádná profesionální stanice. Oblast spadá pod centrálu v Chrudimi a nejbližšími stanicemi jsou právě Chrudim a Hlinsko. Sbory dobrovolných hasičů se podílejí na hašení požárů (lesní či polní porosty, seníky, budovy, garáže, komíny, odpadu…), úklidu vozovky, odstranění větví či odklízení dopravních nehod apod. Území MAS SKCH spadá do Hasičského záchranného sboru Pardubického kraje. Z výčtu možných zásahů SDH lze vypozorovat regionální klimatickou změnu, která zapříčiňuje vznik problematických situací. Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu ukazuje, že **ORP Chrudim je zasaženo suchem, větrnými smrštěmi a sněhovými srážkami spojenými s masivní námrazou.** 15 spolků SDH je členem MAS, 4 JPO III, avšak stávající **úroveň technického vybavení neodpovídá nárokům doby, modernizace vybavení musí probíhat rovnoměrně po celém území MAS**, HZS včetně středisek IZS v území MAS, chybí prostředky na **rekonstrukce zbrojnic** (alespoň částečná by mohla jít z MAS) - Vrbatův Kostelec (5mil Kč), Bělá (6 mil Kč), Chacholice (3mil Kč), ale také **vybavení pro zásahy** po kalamitách, a další související technika, např. zásahové automobily, vysílačky – radiostanice, elektrocentrály, kompresory (vybavení hasičárny), zásahové obleky, drony, roboti, defibrilátor + páteřní deska – pouze s potřebnou kvalifikací SDH, dále je zájem o např. termokamery, čerpadla, nástroje zajišťující efektivnější práci JPO (např. Gina tablety), zásahové oděvy vč. obuv i dýchací techniky, ale také **sportovní vybavení, vybavení kluboven**, prapory apod. MAS si váží práce svých členů a bude prohlubovat vzájemnou spolupráci i mezi sbory (technika i kapacity. U požárních nádrží a zdrojů vody k hašení– **roste potřeba rekonstrukcí, modernizací a odbahnění** – je často definována v jednotlivých strategických dokumentech obcí - např. v obci Vrbatův Kostelec se to týká požární nádrže na návsi a v Habrovči.
N8. Zvyšovat informovanost a realizaci společných řešení jako nástroj oslabení vlivu globálních megatrendů	Z 24 obcí jsou 2 města obcí II. typu (Skuteč, Chrast) a přirozeně tak fungují jako informační a poradenská opora území. Stejně tak je znovu objeven potenciál Hamzovy léčebny pro děti a dospělé, kde aktuálně funguje očkovací a testovací centrum, a také zde flexibilně vzniklo rozšíření pro oblast po-covidové péče. **Témat s potřebou společných řešení díky globalizaci a propojování světa stále přibývá.** Možnost rozšíření nových mutací chorob na území kraje tak iniciovala otázky urbánní resilience-potřebu plánů na **řešení krizových situací apod**., včetně nezbytné **osvěty a vzdělávání obyvatel** nejen v oblasti zdraví (mobilní gynekologie a porodní asistence. Nově se otevírá příprava **území na zvyšování podílu zelených aktivit např. v energetice, stavebnictví, veřejné zadávání, a tudíž samozřejmě i při implementaci CLLD.**
N9. Rozvíjet potenciál území v oblasti cestovního ruchu	**Území sice má několik tradičních akcí** (např. Chrastecký hudební festival, v Chroustovicích adventní trhy v zámku, v Jenišovicích dnes už velmi vzácné Vodění Jidáše –Velikonoce, Mravínské slavnosti s divadelním spolkem JULIE a spol., v Luži Košumberské léto – divadelní představení, koncerty, kino, plesy, Městské slavnosti, otvírání Hamzova arboreta, v Předhradí Hradní slavnosti, Tomáškovu – Novákovu hudební Skuteč atd.), které jsou oblíbené jak návštěvníky, tak místními obyvateli, **jejich propagace je však nedostatečná** především ve vztahu k posílení cestovního ruchu. Centra cestovního ruchu jsou v Chrudimi, v Chrasti, v Luži a ve Skutči, chybí v Hrochově Týnci. **Doprovodná infrastruktura cestovního ruchu** (např. odpočívadla, sociální zařízení) **buď úplně chybí, nebo je nezbytná revitalizace**, to se týká i lokálních turistických tras a sítě značení. **Chybí propojená a otevřená řešení návštěvnického provozu včetně navigačních systémů** měst a obcí a **zajištění monitoringu návštěvnosti**; prostory informačních center (pokud jsou) potřebují modernizaci. Není dostatek ubytovacích a stravovacích kapacit, nebo nejsou komfortně dostupné. **Chybí komplexní rekreační služby**, tj. možnost ubytování, stravování relaxační a kulturní a vzdělávací služby **hl. pro rodiny s dětmi** (typu vzdělávací farmy, rekreační statky a centra – plánuje se výstavba v Chrasti, kde by soukromý objekt byl zároveň ukázkou řešení udržitelného a šetrného k životnímu prostředí). V území je činná Turistická oblast Chrudimsko-Hlinecko, avšak pouze její aktivity nestačí, propagace regionu je dlouhodobě poddimenzovaná. Nedostatečná a nekoordinovaná je i propagace památek a zajímavých objektů, **nejsou využívány technologie a aplikace** nezbytné pro moderní služby v cestovním ruchu. V území je také **poptávka po koupalištích** (hl přírodních, např. biotopy či alternativa lomu u sousedů-Srní). Velký potenciál představuje stále oblast **cykloturistiky,** často po lesních a nezpevněných cestách terénem. Doplnit je třeba např. v této oblasti

	terénní pásové cykloturistické značení navazující na oblast Toulovcových maštalí a obnovit případně upravit vedení NS Chrastecka a Stopy Ležácké tragédie .Na území MAS SKCH je plánováno osm cyklotras: Skuteč – Skutíčko – Hroubovice o délce 5,3km (mapa č. 84), Skuteč – Lažany – Předhradí o délce 2,5km. (mapa č. 85) Podlažice – Hroubovice o délce 2,6 km (mapa č. 135), Chrast – Horka o délce 1,4 km (mapa č. 136), Chrast – Zaječice o délce 2,6 km (mapa č. 137), Rosice – Chrast o délce 1,9 km (mapa č. 140), Rosice – Hrochův Týnec o délce 4,5 km (mapa č. 141), Nové Hrady – Luže – Lozice – Hrochův Týnec – údolím Novohradky o délce 25,8 km (mapa č. 142), tato data vycházejí z navrhované koncepce rozvoje cyklo a in-line turistiky v Pardubickém kraji. **Území je protkáno sítí turisticky značených cest**, z nichž některé se staly naučnými stezkami – Žulová stezka Horkami. Cílí na menší skupiny školních kolektivů, tematických kolektivů, turistů, rodiny s dětmi a seniory, avšak i **zde je třeba investovat vedle propagace do výstavby a údržby naučných zastavení, odpočinkových míst, herních prvků, a dalšího souvisejícího vybavení. Novou oblastí, které chce MAS věnovat pozornost, je spolupráce podnikatelů** (např. majitelé lomů a turisticky zajímavých míst) **a obcí a MAS v aktivitách na podporu rozvoje turismu** (propagace, vzdělávání). Novou oblastí je v tomto kontextu Rychmburk-hrad, pivovar, Panská zahrada-či westernové městečko v Dolech. Významný potenciál představují lokální tradice (hradní slavnosti na Rychmburku, Košumberské léto Skuteč, Chrastecké slavnosti, Letní den v HL, westernové město. Cílem MAS je tedy využít rozvojový potenciál území (např. spolupráce v rámci TO Chrudimsko-Hlinecko), propojovat a otevřít návštěvnické provozy díky digitalizaci a zajistit předávání informací ve spolupráci s IC. Dále umožnit rozvoj cyklo dopravy a cykloturistiky jako alternativy dopravy za prací i zábavou a upevnit stávající (tradiční poutě a jarmarky) a tvořit nové regionální tradice – setkání Týnců, Muzeum zdraví, po stopách panny Marie, festivaly atd. Lokální kultura ve spolupráci s dominantním subjektem území Hamzovou léčebnou dle jednání s aktéry pomůže rozvíjet turistiku nejen pro handicapované (hipoterapie apod.), ale i potenciál arboreta a služeb pro zdraví v kombinaci s rekreací, relaxací. Společnou podporu a propagaci přírodních i kulturních atraktivit je pak třeba posílit moderní i audiovizuální technikou– hologramy, digitálními databázemi a dostatečným vybavením zázemí – mobilní stojany na expozice (např. i na kroje).

3. Strategická část

3.1 Strategický rámec

3.1.1 Vize

Území MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko je příjemným místem pro život díky citlivému přístupu k využívání historického odkazu, kulturního a přírodního potenciálu, péči o tradiční hodnoty venkova (rodina, sousedé, pomoc bližnímu, vzdělání, poctivý obchod) a úctě ke zdraví a pracovitosti místních lidí. Atraktivní region nabízí moderní a chytré služby, zajímavé a inovativní podnikatelské příležitosti, rozvíjí bohatou spolkovou činnost a dává rovné šance na vzdělání, ekonomickou stabilitu a zdravý přístup k životu všem svým obyvatelům.

3.1.2 Strategické cíle

Tabulka 4 Přehled Strategických cílů

	Strategický cíl	Indikátory
CH	**Strategický cíl 1: Chráníme svůj životní prostor** Změnou myšlení-princip udržitelného rozvoje – posilovat péči o kvalitu životního prostředí a zdravý život lidí, zachovávat přírodní zdroje, zvyšovat význam zemědělství včetně nezemědělské činnosti, rozšířit fungování systému oběhového hospodářství, zlepšovat využívání obnovitelných zdrojů energie a prohloubit péči o krajinu.	Počet zrealizovaných projektů Počet zpracovaných studií a strategií zaměřených na oblast životního prostředí
P	**Strategický cíl 2: Podnikáme pro budoucnost** Téma podnikání jde ruku v ruce se rozvojem zaměstnanosti, protože největším problémem území je nedostatek atraktivních pracovních míst, což v kombinaci se složitou dopravní obslužností snižuje možnosti uplatnění obyvatel a jejich potenciálu ve prospěch místního rozvoje, ale i jejich spokojeného osobního a rodinného života. Řešením je jednak zapojení nových technologických nástrojů a inovativních přístupů a chytrých řešení a jednak pěstování mezisektorové spolupráce jako podmínky pro hledání skutečně funkčních lokálních řešení. MAS chce pomoci vytvářet podmínky pro tvorbu atraktivních pracovních příležitostí, se širokou škálou možností zapojení dle potřeb rozmanitých cílových skupin, s využitím moderních technologií, s respektem ke kvalifikaci a flexibilitě a růstu potenciálu místních lidí, s důrazem na lokální produkci a budování ekonomické soběstačnosti opřené o prosperující malé a střední firmy, místní experty a vyhledávané služby včetně akcentu na udržitelné přístupy a technologie šetrné k životnímu prostředí.	Počet zrealizovaných projektů Počet ekonomicky aktivních subjektů v území
Ž	**Strategický cíl 3: Žijeme zdravě, osobnostně rosteme** Rozvojem dostatečných a rozmanitých podmínek pro zkvalitňování lidského potenciálu umožnit vysoký životní standard všech generací. Moderní infrastrukturou, zapojením pokročilých technologií a inteligentních řešení demografických změn, zohledněním trendů a nových potřeb zlepšovat život obyvatel, vést je ke zdravému životnímu stylu, úctě ke vzdělání a tradičním hodnotám rodiny, kultury a venkova, občanství a komunitní soudržnosti.	Počet zrealizovaných projektů Počet obcí, kde probíhá aktivní komunitní činnost
N	**Strategický cíl 4: Nasloucháme si a domluvíme se** Slaďování lokálních strategií a shoda na prioritách představuje dle místních aktérů nástroj, jak účinně nakládat s dostupnými prostředky, aby se netříštily a pomohly v rozumném čase realizovat místní cíle. Stěžejní činností MAS (díky charakteru spolku) je proto všem aktérům zprostředkovávat a umožňovat vhodná řešení a dobrou praxi jako účinný nástroj zvyšování odolnosti a připravenosti pro rozvoj venkova, což lze i díky zázemí a aktivitám střešní organizace. Spolupráce s rozmanitými aktéry (včetně zahraničních) ve všech oblastech života pak představuje trvalý zdroj inspirace pro pilotní i návazné společné aktivity.	Počet zrealizovaných projektů Počet nově vzniklých spoluprací mezi sektory Počet inovací

3.1.3 Specifické cíle a opatření Strategického rámce

Specifický cíl 1.1: Udržitelné využití půdy

Rozvojová potřeba: CH1 Zvyšovat ekologickou stabilitu a rozmanitost území, CH2 Využívat integrační přístup k lokálním zdrojům, CH3 Zefektivnit přístup k využívání zemědělské půdy a lesů

Opatření 1.1.1: Mimoprodukční funkce zemědělství, ochrana biodiverzity

Rozvojová potřeba: CH1 Systematickou péčí o biodiverzitu a rozvoj mimoprodukčních funkcí zemědělství zajistit lepší ekologickou stabilitu území.

Rozvojem mimoprodukčních funkcí zemědělství bude posílena ekologická stabilita území, vzroste zemědělská i turistická atraktivita a tím i možnosti dalšího podnikání. Odstraňováním a snižováním homogenity zemědělsky užívaných ploch bude dosaženo žádoucího zmenšování krajinných celků (např. rozčleňování polí na menší části) a tudíž vyšší diversifikace krajiny. Součástí bude podpora tvorby okrajových pásů u polních kultur (např. výsev květnatých travních směsí na okrajích polí jako podpora výskytu motýlů a hmyzu), obnova polních cest včetně výsadby ovocných stromořadí, solitérů a pásů keřů (podpora hnízdění a výskytu ptáků a zvěře), tvorba a obnova polních i lučních remízů. Podpora tvorby vodních a mokřadních biotopů (udržení stávajících a vytváření nových) na vytipovaných a k tomu vhodných pozemcích a lokalitách (zcela nevhodné je budování produkčních rybníků, naopak žádoucí jsou průtočné tůně, podmáčené údolní nivy, mělké vodní plochy, tzv. koupací přírodní biotopy). Tyto nově vzniklé krajinné prvky budou začleněny do územního systému ekologické stability (ÚSES) v rámci územního plánování obcí. Podpora biologicky šetrných agrotechnických lhůt (např. pozdní seč). Snižování intenzifikace zemědělství a tím i množství cizorodých látek v prostředí (snižování dávek syntetických hnojiv a pesticidů). Podpora protierozních opatření v zemědělství (např. vhodná volba plodin, správné osevní postupy) včetně zvyšování retenčních schopností půdy.

Opatření 1.1.2: Lokální produkce a spolupráce s ostatními sektory

Rozvojová potřeba: CH2 Vhodnými pozemkovými úpravami, šetrným přístupem k půdě a vhodnou péčí o přírodní bohatství zachovat krajinný ráz území a přírodní památky pro budoucnost

Pozemkovými úpravami, prosazováním šetrného a ekologického přístupu k půdě a vhodnou péčí o přírodní bohatství a zahájením intenzivní komunikace a spolupráce místních aktérů bude lépe zachováván krajinný ráz území a přírodní památky jako základ rozvoje cestovního ruchu a kvalitního života obyvatel. Jedná se např. o důraz na lokální bio/potraviny, ekologické zemědělství, agroturistiku, vzdělávací a komunitní projekty pro školy i rodiny, spolupráci se spolky-myslivci, rybáři atd.

Opatření 1.1.3: Rozvoj zemědělství a souvisejících oblastí

Rozvojová potřeba: CH3 Rozvojem moderních environmentálních postupů v zemědělství a lesnictví a s ohledem na zapojení technologií bude posílena konkurenceschopnost místních podnikatelů, ale také chráněna orná půda a ekosystémy.

Uplatnění moderních environmentálních postupů v zemědělství a lesnictví a moderních technologií šetrných k životnímu prostředí (včetně zemědělské a lesní techniky), modernizace zemědělských podniků směrem k šetrnému a udržitelnému hospodaření s důrazem na krajinotvorný vliv zemědělství (obnova a tvorba remízů, cest, lemové a pásové zeleně), posílení stability polních, lučních a lesních porostů a vodního prostředí, ale i investic do budov i strojů), posílení stability agrosystémů, hospodářských lesních porostů a vodního prostředí, diverzifikace činnosti v zemědělství a potravinářství včetně agroturistiky umožní nové formy místních (i sdílených) služeb a tím posílí konkurenceschopnost místních podnikatelů, ale zůstane i chráněna orná půda a ekosystémy.

Specifický cíl 1.2: Odpady jako zdroj

Rozvojová potřeba: CH4 Informovaností a prvky oběhového hospodářství řešit témata sociálního vyloučení, CH5 Snižovat zátěž životního prostředí, využívat odpad jako zdroj, CH6 Rozšiřovat ekologické a enviromentálních přístupy v zemědělské praxi

Opatření 1.2.1: Výzkum, vývoj a ověření v praxi

Rozvojová potřeba: CH4 Propojení informovanosti o nových řešeních (výzkum) a příkladů úspěšné praxe (např. zemědělské inkubátory, SMART řešení atd.), ve spojení s pozitivní motivací a inovativním přístupem (např. lokální re-use služby atd.). K zapojování budou aktivizováni i obyvatelé v SVL, aby zlepšili péči o místo, kde žijí. Realizace vzdělávacích a osvětových programů, seminářů, přednášek pro veřejnost v komunitních centrech pro občany (Chytrý venkov), předávání a výměna zkušeností.

Opatření 1.2.2: Efektivní a udržitelná produkce

Rozvojová potřeba: CH6 Realizace inovativních a současně šetrných zemědělských technologií s využitím průběžného environmentálního vzdělávání přispěje k ochraně krajiny a sníží zátěž životního prostředí. Nové technologie a současně šetrný způsob hospodaření mohou zvýšit odolnost půdy před erozí (vodní, větrná) a minimalizovat rizika klimatických změn, což podpoří i udržitelnou místní produkci.

Opatření 1.2.3: Zpracování odpadů, nová řešení

Rozvojová potřeba: CH5 Sdílením informací a společným postupem budou zvyšovány kapacity a vybavenost na zpracování odpadů, ale také vzniknou (společné/sdílené zdroje pro nová řešení např. ve zpracování papíru, a snižování ekologické zátěže (monitoring skládek) území, které hl. menší obce nemají.

Sdílení nových informací o odpadovém hospodaření a společné postupy v obcích pomohou zvyšovat efektivitu a kvalitu třídění komunálních odpadů. Velký důraz je třeba klást na osvětu, vzdělávání občanů a propagaci. Nutno zlepšit organizaci, systém a vybavenost zařízení zpracování odpadů na úrovni obcí (společné/sdílené zdroje pro nová řešení, např. ve zpracování papíru). Dojde ke snížení ekologické zátěže území (monitoring černých skládek). Podpora spolupráce se zemědělci a občany v oblasti kompostování a následného využití kompostu širokou veřejností (vymezení vhodných pozemků na zřízení obecních kompostáren ve spolupráci s Technickými službami obcí, nákup potřebné techniky). Doplnění a zefektivnění systému odděleného sběru komunálních odpadů, včetně zavádění sofistikovaných systémů (PAYT - "Pay-as-You-Throw", door-to-door…), budování a modernizaci zařízení pro dotřídění a využití odpadů, zjišťování, monitoring a likvidaci starých ekologických zátěží, podporu domácího a komunitního kompostování (v rámci komunitních zahrad, parků atd.) – včetně osvěty.

Specifický cíl 1.3: Udržitelný enviromentální přístup

Rozvojová potřeba: CH7 Uplatňovat vhodné adaptační strategie na základě technologií, digitalizace a lokálních dat, CH8 Zvýšit zapojení moderních technologií do environmentálních aktivit, CH9 Snižováním energetické náročnosti vytvářet podmínky pro energetickou soběstačnost

Opatření 1.3.1: Ekologicky, šetrně a lokálně

Rozvojová potřeba: CH7 Na základě odborně zpracovaných dat a hluší spolupráce sektorů v MAS budou řešeny místní potřeby v souladu nadřazenými územními celky (územní plány MAS), což zajistí lepší udržitelnost zvolených řešení (nakládání se zdroji - voda, finance, infrastruktura, energie, přírodní bohatství, potravinová bezpečnost atd.).

Opatření posiluje význam odborně zpracovaných dat z území a jejich sdílení jako oporu pro hlubší a cílenou spolupráci sektorů v MAS při řešení místních potřeb (např. vhodné stavební postupy, vhodné investice do budov i strojů, hospodaření s vodou v intravilánu, hospodaření s vodou v krajině, šetření s potravinami, větší zapojení komunity, komunitní plánování, přizvání odborníků k jednotlivým tématům, odborné semináře, e-studium, spolupráce škol a podniků v území a středisek enviromentální výchovy apod.). Součástí bude také organizace informačních akcí, workshopů, seminářů a komunitních osvětových akcí pro veřejnost, informační a poradenská podpora v oblasti životního prostředí pro specifické cílové skupiny (samospráva, potenciální investoři…). Zajištění v souladu s nadregionálními dokumenty (např. krajské) s dlouhodobou udržitelností.

Opatření 1.3.2: Technologie ve venkovské praxi

Rozvojová potřeba: CH8 Díky informovanosti a vhodné infrastruktuře rozšiřovat a místy teprve umožnit využití moderních technologií a nástrojů digitalizace na venkově.

Zvyšováním informovanosti a rozšiřováním podmínek (vhodná infrastruktura a zavádění nástrojů digitalizace na venkově) pro rychlejší implementaci moderních technologií do venkovské praxe bude zlepšena jejich dostupnost pro běžné využití v podnikání.

Opatření 1.3.3: Komunitní energetika, decentralizace, OZE

Rozvojová potřeba: CH9 Informovaností, společným postupem a ve spolupráci s experty připravit území na cestu komunitní energetiky jako nástroje snižování energetické náročnosti a budoucí energetické soběstačnosti.

Opatření podpoří realizaci pilotních řešení využití OZE a nastartuje motivaci místních aktérů k zavádění vhodných nástrojů díky informovaností a sdílení zkušeností, jež povedou ke snižování energetické náročnosti (např. snižování energetické náročnosti majetku obcí, využití odpadního tepla, zavádění nových energetických konceptů v regionu, optimalizace technologií po stránce spotřeby energie, technologické změny, inovace, chytrá řešení, veřejné osvětlení, modernizace vytápění a chlazení objektů, systémy měření a pokročilé regulace vytápění, klimatizace a větrání). Modernizace koncových míst spotřeby energie (osvětlení, spotřebiče). Zvyšování energetické soběstačnosti regionu především využíváním obnovitelných zdrojů. Systematické zvyšování ekologického povědomí obyvatel (ve spolupráci s experty). Příprava území na variantu komunitní energetiky jako nástroje energetické soběstačnosti (solární panely umísťovat pouze na budovách a střechách, nikoliv na zemědělské půdě a brownfieldech!).

Specifický cíl 2.1: Konkurenceschopné podniky i PS

Rozvojová potřeba: P1 Podporovat digitalizaci služeb jako stěžejní předpoklad rozvoje území, P2 Posilovat vhodné podmínky pro důstojnou a flexibilní práci v každém věku např. rozvojem MSP, P3 Vytvářet podmínky pro regionální podnikání, provozovny a pěstitele včetně dostupného poradenství

Opatření 2.1.1: Nové, kvalitní SMART služby

Rozvojová potřeba: P1 Cílem opatření je umožnit nové způsoby zaměstnání s důrazem na ženy a generaci 50+, která tak díky digitalizaci a SMART řešením, může využít svůj pracovní i životní potenciál tvorbou nových pracovních příležitostí dle lokálních potřeb (hl. služby).

Nové způsoby zaměstnání hl. žen např. po návratu do pracovního procesu samoživitelek a generace 50+, díky digitalizaci, SMART řešením, digitalizaci vnitřního prostředí v MSP, využití moderního softwaru, možnostem podnikatelských inkubátorů či podnikání na zkoušku pomohou lépe využít pracovní i životní potenciál dle lokálních potřeb (hl. služby).

Opatření 2.1.2: Rozvoj kapacit s ohledem na potřeby trhu práce

Rozvojová potřeba: P2 Předpokladem životní spokojenosti je nejen vhodná, ale také dostupná práce, ideálně v místě bydliště a zohledňující potřeby zaměstnanců (péče o blízké, zdravotní omezení, flexibilní pracovní doba, poučení z doby Covid-19). Zároveň je to způsob rozšíření nabídky pracovní síly s ohledem na demografické předpoklady.

Zlepšení životní spokojenosti obyvatel bude posilováno nabídkou vhodné, ale také dostupné práce (spolupráce s podnikateli – rekvalifikační potřeby a trendy, monitoring personálního potenciálu uchazečů, ideálně v místě bydliště a zohledňující potřeby zaměstnanců (péče o blízké, zdravotní omezení, flexibilní pracovní doba, poučení z Covid-19 doby-home office apod., bydlení, vzdělávání atd.) i zaměstnavatelů (např. pracovní mentoring, mezigenerační tandemy, sdílení pracovníků, prostor, pomůcek, hybridní PM atd.). Zároveň je to způsob rozšíření nabídky pracovní síly s ohledem na demografické předpoklady a její udržení v území.

Opatření 2.1.3: Podpora činnosti podnikatelů

Rozvojová potřeba: P3 Podporou místního podnikání umožníme jak cestu k lokální soběstačnosti, tak v souladu s trendy podpoříme zdravý životní styl.

Důrazem na místní, tradiční a regionální výrobky, zvyšováním jejich přidané hodnoty včetně souvisejících služeb, podporou jejich odbytu, finalizace produkce a širším propojováním místní produkce např.do blízkých sítí služeb bude v souladu s trendy podporován i zdravý životní styl. Vyhledáváním vhodných prostor (včetně revitalizace brownfieldů), zaváděním pokročilých technologií v MSP, především automatizace, robotizace, 3Dtisku a dalších prvků průmyslu 4.0 a doplňkovými formami podpory, např. informovanost, inovační vouchery, podnikatelské inkubátory atd. bude posilována i lokální soběstačnost.

Specifický cíl 2.2: Dostupná, vybavená a přátelská sídla

Rozvojová potřeba: P4 Koordinací služeb a rozvojem vzájemné spolupráce zlepšovat jejich dostupnost a bezpečí, P5 Podporovat budování moderní infrastruktury jako podmínky rychlejšího rozvoje území, P6 Posilovat úlohu lokální produkce jako nástroje rozvoje cestovního ruchu a souvisejících služeb pro zdraví atd.

Opatření 2.2.1: Funkční mobilita, bezpečnost a prevence

Rozvojová potřeba: P4 Komplikovanou dopravní obslužnost vyrovnávat za spolupráce sektorů tvorbou podmínek pro alternativní dopravu a rozvoj cestovního ruchu. Tím dosáhneme zlepšení stavu infrastruktury (hl. parkování) a služeb ku prospěchu a bezpečí i místních obyvatel. Slabá místa v dopravní obslužnosti budou vyrovnávána cestou spolupráce sektorů (hl. obce x podnikatelé), využitím technologií pro alternativní dopravu, zvyšováním bezpečnosti a organizace dopravy a tvorbou podmínek rozvoj cestovního ruchu (tj. zlepšení stavu infrastruktury -hl. parkování, osvětlení, zastávky, nástupiště, bezbariérovost) ku prospěchu a bezpečí i místních obyvatel (cesty, stezky, trasy, lávky, dobíjecí stanice, doprovodná infrastruktura).

Opatření 2.2.2: Kvalitní infrastruktura, moderní technologie

Rozvojová potřeba: P5 Zapojení moderních technologií (hl. vysokorychlostní internet) je nezbytným předpokladem pro zajištění potřebného komfortu obyvatel, podnikatelů i veřejné správy, a tedy zájem zde působit či bydlet.

Zavádění vysokorychlostního internetu, výkonné výpočetní techniky a softwaru, kapacitního připojení a vnitřní konektivity v MSP pro výkony nad 1GBit/s, ale i např. výstavba a rekonstrukce kanalizací, ČOV, vodovodů k udržitelnému hospodaření s vodou (od zdrojů pitné vody přes využití dešťových vod po čištění odpadních vod a další využití), infrastruktura pro zásobování teplem/el. energií z obnovitelných zdrojů apod., umožní všem aktérům v území zlepšit životní komfort.

Opatření 2.2.3: Rozvoj cestovního ruchu a souvisejících služeb

Rozvojová potřeba: P6 Zdravý životní styl, venkov a místní produkty, tradice léčebny a přírodní potenciál (víceméně dosud neobjevený) představují jedinečnou příležitost pro oblast cestovního ruchu jako budoucího zdroje soběstačnosti území a značky "regionu zdraví".

MAS se dlouhodobě snaží budovat značku „regionu zdraví“. (fyzického, duševního i sociálního) k čemuž patří rozvoj zdravého životního stylu ve spojení s venkovem a místními produkty, ale také dostatečné ubytovací a stravovací kapacity, které umožní pěstovat rekreační, lázeňské a související služby v rámci rozvoje cestovního ruchu. To zároveň posílí ekonomiku a zlepší soběstačnost území.

Specifický cíl 2.3: Podpora zaměstnanosti a podnikání

Rozvojová potřeba: P7 Rozvíjet a propagovat nové formy práce jako příležitost pro všechny, P8 Zapojovat nástroje návratu žen do práce jako cestu k upevnění soudržnosti rodiny, P9 Rozvíjet lokální produkci jako způsob začleňování a posilování soběstačnosti.

Opatření 2.3.1: Atraktivní a dostupná práce

Rozvojová potřeba: P7 O tradiční pracovní místa např. v zemědělství dlouhodobě není zájem, proto MAS pomáhá hledat jejich atraktivní formy tak, aby splňovaly požadavky moderního podnikání, a hlavně aby vznikaly formy nové, přitažlivé pro různé věkové skupiny obyvatel (odbornost i flexibilita).

Území MAS je typickým venkovským prostorem, proto je vhodné trvale zvyšovat kredit práce v zemědělství, lesnictví, případně technických či řemeslných oborech např. ve spojení se zdravým životním stylem a lokální produkcí, a podněcovat nové atraktivní, místně potřebné a společensky prospěšné formy práce s možností zapojení veřejně prospěšných zaměstnavatelů (např. v oblasti koordinace, prevence, komunitních aktivit apod.)tak, aby splňovaly požadavky moderního zaměstnání a byly přitažlivé pro různé věkové skupiny obyvatel (odbornost i flexibilita a ohodnocení) V území se již osvědčily pozice např. asistentů prevence zdraví, začleňování, kriminality, romští koordinátoři, varianty pečovatelských či servisních služeb, dopravy apod.), poptávka o nich trvá.

Opatření 2.3.2: Rovné příležitosti žen a mužů

Rozvojová potřeba: P8 MAS dlouhodobě věnuje pozornost oblasti návratu žen do pracovního procesu ve spojení s důrazem na zachování soudržnosti rodiny. Podmínkami pro podnikání (hl. pečovatelství, zdraví, komunitní aktivity, obchod, vzdělávání a zemědělství atd.), spoluprací se zaměstnavateli, a dalšími partnery (ČMKOS) a dostupným vzděláváním a dotačními příležitostmi posilujeme rovnost příležitostí v této oblasti.

Zachování soudržnosti rodiny patří k prioritám MAS. Poradenstvím, vzděláváním a dalšími podmínkami pro zahájení a rozvoj podnikání (pečovatelství, zdraví a životní styl, lázeňství, obchod, vzdělávání a zemědělství,

agroturistika, cestovní ruch, sociální a komunitní služby atd.), spoluprací se zaměstnavateli, a dalšími partnery (ČMKOS, P-PINK) a dostupným vzděláváním a dotačními příležitostmi je posilována rovnost příležitostí v této oblasti bez rozdílu pohlaví.

Opatření 2.3.3: Adaptabilitou proti sociálnímu vyloučení

Rozvojová potřeba: P9 Ve zvyšování prestiže místní produkce a tvorbou podmínek pro její rozvoj vidíme řešení. Vzniknou dostupná pracovních místa, nové služby, prostor pro nenásilné začleňování "ohrožených skupin obyvatel, posílí se soudržnost komunity.

Zvyšování prestiže místní produkce a služeb a tvorba podmínek pro její rozvoj představuje řešení, kdy díky např. automatizaci, robotizaci, moderním a technologiím a nezbytně návaznému vzděláváním (hl. rekvalifikace, rozšiřování kvalifikace, práce na zkoušku, prostupné zaměstnávání, dotovaná místa) vzniknou dostupná pracovní místa, a tím i prostor pro "skutečné začleňování "ohrožených či rizikových skupin obyvatel. Nezbytná je současná péče o zaměstnavatele – informovanost, a tím snižování obav z komplikací, odvaha k novým řešením – krátké dodavatelské řetězce, komunitou podporované zemědělství a farmaření, sociální zemědělství, - komunitně prospěšným zaměstnáváním (lokální výrobky a služby a zaměstnávání znevýhodněných skupin obyvatel zejména na malých obcích) atd. což povede k posílení soudržnosti celé komunity.

Specifický cíl 3.1: Aktivní sociální začleňování

Rozvojová potřeba: Ž1 Vyrovnáváním rozdílů v území zvyšovat stabilitu jeho obyvatel, Ž2 Rozvíjet komunitní přístup jako oporu aktivního občanství, Ž3 Dostupností preventivních, motivačních, vzdělávacích a poradenských programů a aktivit zabraňovat sociálnímu vyloučení

Opatření 3.1.1: Inteligentní řešení demografických změn a služeb

Rozvojová potřeba: Ž1 Kvalitní infrastruktura a úroveň občanské vybavenosti představují podmínku stability regionu, ale musí být dostupná i pro malé obce a místní části. Ve spojení s inteligentním řešením demografických trendů je to nástroj zvyšování zájmu obyvatel bydlet na venkově a žít komunitně a zdravěji.

Nástrojem zvyšování zájmu obyvatel bydlet na venkově a žít komunitně a zdravěji je také roveň občanské vybavenosti a moderní infrastruktura, která zohledňuje inteligentní řešení demografických trendů(jedná se např. o bezpečnost v dopravě a cyklo dopravě vč. místních komunikací, chodníků, systémy parkování, osvětlení, a stezky pro pěší, kanalizace, ČOV, vodovody, infrastrukturu pro vysokorychlostní přístup k internetu, infrastrukturu pro zásobování teplem/el. energií z obnovitelných zdrojů, kapacitu sociálního, nájemního, komunitního i mezigeneračního bydlení, investice do příprav ploch pro bydlení mimo zemědělskou půdu, regeneraci veřejných ploch a zázemí pro aktivní odpočinek a zdravý životní styl atd. Musí být však dostupná i pro malé obce a místní části.

Opatření 3.1.2: Odolné komunity, rovný přístup, rozvoj občanství

Rozvojová potřeba: Ž2 Vzájemná podpora, pomoc, solidarita a soudržnost komunit v poslední době znovu ukázaly svoji opodstatněnost a moudrost našich předků, protože odolné komunity jsou silné právě díky schopnosti aktivního občanství, které je principem existence MAS.

Oporou života na venkově a „garantem jeho stability zůstávají lidé, komunity, schopnost si vzájemně pomáhat a spolupracovat. Proto bude kladen důraz na komunitní služby, spolupráci komunitních center, podporu svépomoci, dobrovolnictví a občanské iniciativy, spolkovou činnost, ale také dovednost pracovat s technologiemi, a to i v oblasti volnočasových a zájmových aktivit.

Opatření 3.1.3: Poradenství, motivace, prevence a propagace

Rozvojová potřeba: Ž3 MAS dlouhodobě sleduje změny soc. vyloučených lokalit ve svém území a vidí nezbytnost prevence, neboť všechna pozdější řešení jsou nákladná a stigmatizující. Jedná se vlastně o průřezový princip všemi oblastmi života v regionu.

MAS dlouhodobě a ve spolupráci s partnery monitoruje situaci v soc. vyloučených lokalitách ve svém území. Jako nezbytná se dlouhodobě ukazuje potřeba systematická prevence a koordinace aktivit a sdílení informací, protože lokality velmi flexibilně mění svůj charakter (migrace) a bez společného postupu aktérů nejsou dosažené změny udržitelné. Osvědčily se koordinační role v oblasti prevence kriminality, prevence zdraví

a školní neúspěšnosti, poradenství v oblasti bydlení, začleňování, proto je nezbytné pokračovat. Jedná se vlastně o průřezový princip všemi oblastmi života v regionu a MAS ve spolupráci s místními aktéry a experty připravuje lokální koncepci pro řešení této problematiky, aby poradenství, preventivní a motivační aktivity probíhaly více rovnoměrně, provázaně a dostupně po celém území.

Specifický cíl 3.2: Vzdělanost jako cesta

Rozvojová potřeba: Ž4 Uchovávat kulturní a přírodní bohatství revitalizací, rekonstrukcí a modernizací památek, historických objektů, významných míst a přírodních atraktivit včetně péče o související zařízení a vybavení, Ž5 Rovnoměrně zajišťovat kvalitní a moderní podmínky vzdělávání pro všechny věkové kategorie jako zdroje trvalého pokroku, Ž6 Rozvíjet osobní potenciál každého obyvatele využitím nových technologií a moderních inkluzivních přístupů

Opatření 3.2.1: Péče o kulturní a přírodní bohatství

Rozvojová potřeba: Ž4 Společný potenciál budoucí soběstačnosti území je v rozvoji cestovního ruchu, proto MAS hledá a podporuje ideálně integrovaná a moderní řešení pro uchování přírodních i kulturních památek.

Moderní řešení spočívají mimo jiné ve sdílení dobré praxe a jejich efektivní(společné implementaci (svazky, spolupráce sektorů) pro uchování přírodních i kulturních památek (např. opravy a rekonstrukce kostelů, kapliček, far a dalších drobných církevních památek v krajině, využití technických památek a starých (vč. nevyužívaných) hospodářských budov (pivovary, stodoly, sýpky), péče o místní památníky, muzea apod., vznik edukačních center a budování doprovodné infrastruktury (infocentra, parkoviště, sociální zařízení, značení a vybudování naučných stezek, obnova alejí a sadů, péče o arboretum a chráněné lokality).

Opatření 3.2.2: Rozvoj celoživotního, zájmového a neformálního vzdělávání

Rozvojová potřeba: Ž5 Vzdělávání jako vítaná a běžně dostupná součást života všech skupin obyvatel – to je další průřezový princip činnosti MAS, protože staví na pěstování místních zdrojů, dovedností, zkušeností a profesionality, která vede k prosperitě všech.

Objevování a rozvíjení místních zdrojů, dovedností, zkušeností a profesionality vede k prosperitě všech. Půjde o podporu a zázemí pro celoživotní vzdělávání(univerzity 3. věku, rekvalifikace, další vzdělávání, získávání dílčích kvalifikací dle potřeb trhu práce včetně odborné a sociální osvěty), rozvoj zájmového a neformálního vzdělávání, vznik multifunkčních prostor pro zpřístupnění informací (i např. e-learning a nové způsoby vzdělávání), včetně stavebních úprav, vhodného vybavení, digitalizace a nových technologií, speciálních učeben a školicích center, zvyšování a zkvalitnění spolupráce vzdělávacích institucí.

Opatření 3.2.3: Nové trendy, kvalita a dostupnost všech stupňů vzdělávání

Rozvojová potřeba: Ž6 Rovný přístup ke vzdělání pro všechny bez rozdílu představuje stěžejní a dlouhodobý nástroj úspěšného a radostného života obyvatel, a tudíž je i zdrojem trvalého pokroku. Potřebu inkluzivního přístupu chceme posilovat jak ve školách, tak v činnostech mimo školu, proto podporujeme odbornost a inovace ve vzdělávání a chceme pomoci tvořit podmínky nejen materiální, ale hlavně rozvíjet společnou změnu myšlení.

Cílem opatření je zkvalitňovat vzdělávání (rozvoj klíčových kompetencí a dovedností dětí a žáků, lokálně ukotvené učení, zdravý životní styl, zohlednění individuálního potenciálu každého dítěte a žáka) a zlepšit propojování formálního a neformálního vzdělávání, a pěstovat spolupráci s komunitou a aktéry v území. Potřebu inkluzivního přístupu je nezbytné posilovat jak ve školách, tak v činnostech mimo školu, proto podporujeme odbornost a inovace ve vzdělávání a chceme pomoci tvořit podmínky nejen materiální - výstavba a modernizace školských zařízení (zejména MŠ, ZŠ) včetně modernizace vybavení, konektivity i digitalizace vnitřního prostředí a vybavení pro vzdělávání mimo školy (př. revitalizace školních zahrad, pořízení venkovních prvků, dětských hřišť atd., ale i personální, ale především rozvíjet společnou změnu myšlení včetně podpory subjektů poskytujících vzdělávání dětí mimo rejstřík škol.

Specifický cíl 3.3: Zdravá rodina a komunita

Rozvojová potřeba: Ž7 Zvyšovat dostupnost a efektivitu zdravotních a sociálních služeb a umožnit přesun těžiště péče do komunity, Ž8 Posilovat vnitřní zdroje, soudržnost, odolnost a soběstačnost rodiny i komunity, Ž9 Zlepšovat podmínky pro volnočasové aktivity péčí o infrastrukturu a zázemí sportovních, komunitních a volnočasových zařízení a budov

Opatření 3.3.1: Moderní a dostupné služby pro zdraví

Rozvojová potřeba: Ž7 Moderní služby pro zdraví, využití telemedicíny a sdílených služeb, které tak "dojdou za pacientem" společně s osvětou, prevencí, komunitním a rodinným přístupem a podporou pečovatelství dle MAS patří především na venkov a posilují dlouhodobou koncepci "regionu zdraví".

Vznik a rozvoj moderních služeb pro zdraví včetně sociálních a návazných služeb (vybavení ordinací, zázemí poskytovatelů a vybavení pro infrastruktury ambulantních, zdravotních, návazných i preventivních služeb apod.), využití telemedicíny, nových technologií a digitalizací a sdílených a inovativních služeb společně s osvětou, prevencí, komunitním a rodinným přístupem a podporou pečovatelství dle MAS patří především na venkov a posilují dlouhodobou koncepci "regionu zdraví" opřenou o společné plánování a sdílení informací i zdrojů a spolupráci všech aktérů, která zahrnuje i realizaci programů zvyšujících moderní způsoby prevence zdraví obyvatel a vybavení pro zavádění vědy a výzkumu do praxe.

Opatření 3.3.2: Wellbeing v rodině a komunitě

Rozvojová potřeba: Ž8 MAS tímto opatřením navazuje na "region zdraví" - a po výstavbě komunitních center a nastartování komunitní práce nyní směřuje pozornost více do rodin a do dosažení wellbeingu v rodině i komunitě, což se opírá o jak o aktivní sociální začleňování, tak o nezbytnou systematickou spolupráci místních aktérů.

Půjde např. o komunitní aktivity pro děti a žáky(venkovské tábory, pravidelné a dostupné příměstské tábory, propojení s místně zakotveným učením, badatelstvím a dalšími komunitními akcemi atd.) a komunitní projekty na rozvoj zaměstnanosti-nové služby i pracovní místa, např. komunitně zaměřené projekty se zapojením občanů v kulturních/ multikulturních aktivitách, výchovně/ vzdělávací aktivity, komunitní knihovny, doučování, environmentální aktivity, rozvoj dobrovolnictví př. sousedské či generační výpomoci a mezigeneračního setkávání, upevnění soužití a spolupráce, dobrovolnické komunitní kluby apod.

Opatření 3.3.3: Rozvoj kultury, volnočasových aktivit a sportu

Rozvojová potřeba: Ž9 V území trvá dlouhodobá poptávka po dostupnosti a kapacitách atraktivních volnočasových aktivit, proto MAS vidí řešení v jejich propojení s rekreačním a relaxačním využitím a spojením zdrojů na dobudování infrastruktury a potřebného zázemí.

Dobudováním infrastruktury a potřebného zázemí se rozšíří možnosti využití pro rozmanité cílové skupiny. Jedná se např. o komunitní či veřejné relaxační zahrady, nové funkce prostor v knihovnách a klubovnách, zázemí a služby pro venkovskou turistiku, výstavba a modernizace multifunkčních hřišť, venkovní sportovní mobiliáře a vybavení, přírodní dětská hřiště, mobilní či sdílené kroužky, pokračující výstavba a modernizace sportovních zařízení(oprava sokolovny, stadionu, modernizace bazénu apod. a rozšiřování dalších vhodných příležitostí - přírodní koupaliště, wellness centra, veřejná tábořiště či výstavby srubu, stavby cyklo komunikací, doprovodná infrastruktura.

Specifický cíl 4.1: MAS jako inovační prostředník

Rozvojová potřeba: N1 Společnou implementací, sdílením dobré praxe a chytrých řešení urychlit řešení místních potřeb, N2 Zkvalitnit komunikaci a dostupnost informací mezi MAS, jejími členy a dalšími partnery a veřejností, N3 Rozvíjet uplatnění nových řešení a rozšiřovat spolupráci s novými partnery dle místních potřeb.

Opatření 4.1.1: Mediace, dobrá praxe

Rozvojová potřeba: N1 MAS chce dobrou praxi z animace škol(šablony) rozšiřovat i do dalších oblastí, kde se více členů potýká se stejným problémem, to se aktuálně týká veřejných prostranství a společného cíle – rozvíjet podmínky pro cestovní ruch, ale dále činnosti spolků, prevence zdraví, zdravého a dostupného bydlení, zachování tradic, ochrany ŽP apod. Chytrost řešení je mimo jiné i ve schopnosti dosáhnout lokální shody na prioritách.

V tomto období se osvědčila (především ve školách) praxe sdílených řešení, která bude nyní dále aplikována, např. v péči o veřejných prostranství, podmínek pro cestovní ruch, prevence zdraví, zdravého životního stylu a dostupného bydlení, zachování tradic a ochrany ŽP (hl. dle možností IROP a PRV).

Opatření 4.1.2: Síťování, kapacity, odbornost a informace

Rozvojová potřeba: N2 Trvalým principem činnosti MAS je zajištění informovanosti všech sektorů a zájmových skupin a pěstování schopnosti trvalého a věcného dialogu, což posilují již fungující platformy aktérů z projektů MAS (vzdělávání, sociální oblast, podnikatelé apod.) a informační servis za využití moderních technologií a také cílené zvyšování odbornosti místních aktérů.

Kvalitní informační servis všem partnerům a spolupracovníkům, nyní i za využití moderních technologií a zázemí střešní organizace NS MAS (vyjednávání, informační servis a sdílení dobré praxe) umožní cílené zvyšování odbornosti všech skupin místních aktérů, a tak zprostředkovávat a umožňovat vhodná řešení a dobrou praxi jako účinný nástroj zvyšování odolnosti a připravenosti pro rozvoj venkova.

Opatření 4.1.3: Partnerství pro zaměstnanost

Rozvojová potřeba: N3 Sdílení dobré praxe není možné bez rozvoje partnerských vazeb doma i v zahraničí, i přes aktuální zpomalení trvá zájem spolku rozvíjet tyto aktivity jak v oblasti zdraví, tak v lokální produkci a energetické soběstačnosti a posilování místních tradic.

Spolupráce s rozmanitými aktéry (včetně zahraničních) ve všech oblastech života představuje trvalý zdroj inspirace pro pilotní i společné aktivity, MAS plánuje primárně rozvíjet aktivity v oblasti cestovního ruchu, prevence zdraví, v lokální produkci a energetické soběstačnosti a posilování místních tradic.

Specifický cíl 4.2: Spolupráce sektorů

Rozvojová potřeba: N4 Podporovat a umožnovat procesy digitalizací úřadů a efektivní veřejné správy (studie a analýzy, dobrá praxe), N5 Pomáhat rozvíjet zdravý životní styl, posílení rekreační nabídky území, dostupné kulturní a sportovní vyžití, N6 Rozvíjet společné strategické plánování jako nástroj zvyšování soudržnosti regionu

Opatření 4.2.1: Dobré vládnutí, e-government

Rozvojová potřeba: N4 Společnou slabinou území je nedostatek odborných analýz, o které by se mohly opírat nejen aktuální žádosti, a především strategické plánování. Proto MAS podporuje vzdělávání zastupitelů, iniciovala projekty efektivní veřejné správy a plánuje v této činnosti pokračovat souběžně se zajištěním sdílení dobré praxe při digitalizaci úřadů, Díky stále pevnější pozici MAS podporujeme všechny sektory při využívání nástrojů komunitního projednávání.

Smyslem opatření je navázat na výsledky projektů efektivní veřejné správy a spolupráce při tvorbě strategických dokumentů, eliminovat nahodilá (málo odborná a nekoncepčních) řešení, zefektivnit vynakládání prostředků na potřebné studie a analýzy a sdílením dobré praxi usnadnit digitalizaci a dostupnost služeb pro občany.

Opatření 4.2.2: Aktivní participace ke společenské odpovědnosti

Rozvojová potřeba: N5 Aktivní občan je takový, který má nejen dostatek informací, ale také dostatek možností své názory srovnávat s jinými a diskutovat nad místními tématy bez ohledu na svůj sociální statut a to, kde bydlí (místní části). Pro rozvoj skutečné místní spolupráce sektorů je takové zázemí nezbytností.

Rozvoj skutečné místní spolupráce sektorů není možný bez spolkové činnosti, proto je kvalitní zázemí a modernizace objektů spolkové činnosti (klubovny, skautské prostory, sokolovny, kulturní domy, obecní domy, kina) včetně vybavení pro akce pořádané pod širým nebem nezbytností a podpora činnosti jednotlivých NNO včetně rozvoje vzájemné spolupráce v území a propagace pomůže zvyšovat zájem zapojovat se do veřejného místního dění a komunitních aktivit.

Opatření 4.2.3: Lokálně a strategicky (sledujeme pokrok)

Rozvojová potřeba: N6 MAS dlouhodobě posiluje procesy místního strategického plánování, a to i vlastními kapacitami, proto vidíme, že efektivní řešení, dostupná pro všechny jsou možná jen díky detailní znalosti území a za spolupráce všech aktérů.

Slaďování lokálních strategií a shoda na prioritách představuje dle místních aktérů nástroj, jak účinně nakládat s dostupnými prostředky, aby se netříštily a pomohly v rozumném čase realizovat místní cíle, proto MAS dlouhodobě posiluje procesy místního strategického plánování, a to i vlastními kapacitami. Viditelná změna je ve spolupráci veřejného sektoru, v nejbližších letech je cílem tuto praxi přenést více mezi podnikatele (hl. zemědělství a obnovitelné zdroje energií). V neziskovém sektoru bude pokračovat plánování v sociální oblasti a vzdělávání.

Specifický cíl 4.3: Resilience regionu

Rozvojová potřeba: N7 Umožňovat zvyšování připravenosti sborů kvalitní a moderní technikou a lepší vzájemnou se informovaností, N8 Zvyšovat informovanost a realizaci společných řešení jako nástroj oslabení vlivu globálních megatrendů, N9 Rozvíjet potenciál území v oblasti cestovního ruchu

Opatření 4.3.1: Odolný a připravený region, IZS

Rozvojová potřeba: N7 Sbory dobrovolných hasičů v území MAS reprezentují nejen zázemí integrovaného záchranného systému, oporu pro nečekané problematické situace a dopady klimatické změny, ale jsou také pilířem spolkového života v obcích, proto MAS dlouhodobě hledá cesty podpory jejich činnosti (např. výzvy Malý leader).

MAS chce opatřením ve spolupráci se svými členy zvyšovat informovanost a připravenost všech subjektů v území, aby pomohla zvýšit připravenost na nečekané problematické situace, a dopady klimatické změny. Půjde hl. o podporu jednotek SDH obcí kategorie II, III a V rekonstrukcí a nové výstavby požárních zbrojnic, a především o pořízení požární techniky a dále vybavení pro spolkovou činnost v souladu hl. s možnostmi v IROP a PRV.

Opatření 4.3.2: Eliminace globálních megatrendů

Rozvojová potřeba: N8 Především poslední roky ukazují, že zdaleka nejsme připraveni na dopady globálních hrozeb. MAS podporuje plány na zlepšení krizového řešení, po vzoru zahraničních zkušeností a v návaznosti na ORP a kraj – krizové plány nejsou přístupné veřejnosti-ale partneři se shodli i na faktu, že je třeba trvale zlepšovat informovanost i na místní úrovni.

Schopnost společných postupů a řešení ve spojení s moderními technologiemi (informovanost, vzdělanost a dostupnost všem) vnímají členové i další aktéři v MAS jako dlouhodobou prioritu, která pomůže zvýšit resilienci území, proto budou sdíleny zkušenosti s plány krizového řízení včetně zahraničních zkušeností a v návaznosti na zkušenosti z nadřazených správních celků, neboť je třeba trvale zlepšovat informovanost i na místní úrovni.

Opatření 4.3.3: Společně a soběstačně

Rozvojová potřeba: N9 Rozvoj cestovního ruchu patří z pohledu MAS k pilířům rozvoje území, neboť přináší pracovní místa, navíc v místě bydliště a v návaznosti na věhlas Hamzovy léčebny a současného nárůstu zájmu o oblast zdravého životního stylu a pobyt na venkově jde o významný faktor rozvoje. MAS hledá jak nové nástroje financování, tak integrovaná řešení, protože zde panuje výrazná shoda partnerů na cíli, ale je třeba mediátora pro dosažení konkrétních kroků. Zároveň zde vidíme dobrý nástroj k podpoře místní soudržnosti a pochopení kulturní různorodosti.

Pro zajištění kvalitní péče o přírodní a kulturní památky jako zdroj rozvoje cestovního ruchu a vzhledem k trvalé vysoké finanční náročnosti bude MAS podporovat již osvědčená partnerství a řešení, např. spojení aktivit obcí, kraje, podnikatelů(modernizace návštěvnických systémů, nové turistické a rekreační služby, návaznost plánovaných akcí, digitalizace služeb, společná podpora cykloturistiky společné plánování dotačních možností, dobrovolnických aktivit, rozvoj spolupráce obcí a podnikatelů při péči o turisticky atraktivní místa a dalších cest rozvoje spolupráce. MAS zde působí jako iniciátor a mediátor, který pomáhá dosažení konkrétních kroků a zároveň posiluje místní soudržnosti a pochopení kulturní různorodosti.

Tabulka 5 Schéma hierarchie cílů a opatření SCLLD

Strategický cíl	*Indikátor strategického cíle*	*Specifické cíle*	*Opatření Strategického rámce*
1: Chráníme svůj životní prostor	Počet zrealizovaných projektů Počet zpracovaných studií a strategií zaměřených na oblast životního prostředí	1.1: Udržitelné využití půdy	1.1.1: Mimoprodukční funkce zemědělství, ochrana biodiverzity
			1.1.2: Lokální produkce a spolupráce s ostatními sektory
			1.1.3: Rozvoj zemědělství a souvisejících oblastí
		1.2: Odpady jako zdroj	1.2.1: Výzkum, vývoj a ověření v praxi
			1.2.2: Efektivní a udržitelná produkce
			1.2.3: Zpracování odpadů, nová řešení
		1.3: Udržitelný enviromentální přístup	1.3.1: Ekologicky, šetrně a lokálně
			1.3.2: Technologie ve venkovské praxi
			1.3.3: Komunitní energetika, decentralizace, OZE
2: Podnikáme pro budoucnost	Počet zrealizovaných projektů Počet ekonomicky aktivních subjektů v území	2.1: Konkurenceschopné podniky i pracovní síla	2.1.1: Nové, kvalitní SMART služby
			2.1.2: Rozvoj kapacit s ohledem na potřeby trhu práce
			2.1.3: Podpora činnosti podnikatelů
		2.2: Dostupná, vybavená a přátelská sídla	2.2.1: Funkční mobilita, bezpečnost a prevence
			2.2.2: Kvalitní infrastruktura, moderní technologie
			2.2.3: Rozvoj cestovního ruchu a souvisejících služeb
		2.3: Podpora zaměstnanosti a podnikání	2.3.1: Atraktivní a dostupná práce
			2.3.2: Rovné příležitosti žen a mužů
			2.3.3: Adaptabilitou proti sociálnímu vyloučení
3: Žijeme zdravě, osobnostně rosteme	Počet zrealizovaných projektů Počet obcí, kde probíhá aktivní komunitní činnost	3.1: Aktivní sociální začleňování	3.1.1: Inteligentní řešení demografických změn a služeb
			3.1.2: Odolné komunity, rovný přístup, rozvoj občanství
			3.1.3: Poradenství, motivace, prevence a propagace
		3.2: Vzdělanost jako cesta	3.2.1: Péče o kulturní a přírodní bohatství
			3.2.2: Rozvoj celoživotního, zájmového a neformálního vzdělávání
			3.2.3: Nové trendy, kvalita a dostupnost všech stupňů vzdělávání
		3.3: Zdravá rodina a komunita	3.3.1: Moderní a dostupné služby pro zdraví
			3.3.2: Wellbeing v rodině a komunitě
			3.3.3: Rozvoj kultury, volnočasových aktivit a sportu
4: Nasloucháme si a domluvíme se	Počet zrealizovaných projektů Počet nově vzniklých spoluprací mezi sektory Počet inovací	4.1: MAS jako inovační prostředník	4.1.1: Mediace, dobrá praxe
			4.1.2: Síťování, kapacity, odbornost a informace
			4.1.3: Partnerství pro zaměstnanost
		4.2: Spolupráce sektorů	4.2.1: Dobré vládnutí, e-government
			4.2.2: Aktivní participace ke společenské odpovědnosti
			4.2.3: Lokálně a strategicky (sledujeme pokrok)
		4.3: Resilience regionu	4.3.1: Odolný a připravený region, IZS
			4.3.2: Eliminace globálních megatrendů
			4.3.3: Společně a soběstačně

3.2 Vazba na Strategii regionálního rozvoje ČR 21+

Tabulka 6 Naplňování SRR ČR 21+ prostřednictvím opatření Strategického rámce SCLLD

Specifický cíl SR SCLLD	Opatření SR SCLLD	Specifický cíl SRR ČR 21+
1.1 Udržitelné využití půdy	1.1.1 Mimoprodukční funkce zemědělství, ochrana biodiverzity	Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci
	1.1.2 Lokální produkce a spolupráce s ostatními sektory	Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci
	1.1.3 Rozvoj zemědělství a souvisejících oblastí	Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce
1.2 Odpady jako zdroj	1.2.1 Výzkum, vývoj a ověření v praxi	Specifický cíl 6.5: Zlepšit práci s daty v oblasti regionálního rozvoje
	1.2.2 Efektivní a udržitelná produkce	Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce
	1.2.3 Zpracování odpadů, nová řešení	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
		Specifický cíl 6.3: Zohledňovat územní dimenzi v rámci sektorových politik a rozvíjet SMART řešení
1.3 Udržitelný enviromentální přístup	1.3.1 Ekologicky, šetrně a lokálně	Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci
		Specifický cíl 6.1: Posilovat koordinaci strategického a územního plánování
	1.3.2 Technologie ve venkovské praxi	Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce
		Specifický cíl 6.3: Zohledňovat územní dimenzi v rámci sektorových politik a rozvíjet SMART řešení
	1.3.3 Komunitní energetika, decentralizace, OZE	Specifický cíl 3.5: Umožnit energetickou transformaci venkovského zázemí regionálních center
		Specifický cíl 6.2: Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území
2.1 Konkurenceschopné podniky i PS	2.1.1 Nové, kvalitní SMART služby	Specifický cíl 3.5: Umožnit energetickou transformaci venkovského zázemí regionálních center
		Specifický cíl 6.3: Zohledňovat územní dimenzi v rámci sektorových politik a rozvíjet SMART řešení
		Specifický cíl 6.4: Zefektivnit výkon veřejné správy a podpořit bezpečné poskytování elektronických služeb občanům
	2.1.2 Rozvoj kapacit s ohledem na potřeby trhu práce	Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce
	2.1.3 Podpora činnosti podnikatelů	Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce

2.2 Dostupná, vybavená a přátelská sídla	2.2.1 Funkční mobilita, bezpečnost a prevence	Specifický cíl 3.2: Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů
	2.2.2 Kvalitní infrastruktura, moderní technologie	Specifický cíl 3.5: Umožnit energetickou transformaci venkovského zázemí regionálních center
	2.2.3 Rozvoj cestovního ruchu a souvisejících služeb	Specifický cíl 3.2: Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů
2.3 Podpora zaměstnanosti a podnikání	2.3.1 Atraktivní a dostupná práce	Specifický cíl 3.2: Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů
		Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
	2.3.2 Rovné příležitosti žen a mužů	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
	2.3.3 Adaptabilitou proti sociálnímu vyloučení	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
		Specifický cíl 6.5: Zlepšit práci s daty v oblasti regionálního rozvoje
3.1 Aktivní sociální začleňování	3.1.1 Inteligentní řešení demografických změn a služeb	Specifický cíl 3.2: Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů
		Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
		Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci
		Specifický cíl 6.3: Zohledňovat územní dimenzi v rámci sektorových politik a rozvíjet SMART řešení
		Specifický cíl 6.4: Zefektivnit výkon veřejné správy a podpořit bezpečné poskytování elektronických služeb občanům
		Specifický cíl 6.5: Zlepšit práci s daty v oblasti regionálního rozvoje
	3.1.2 Odolné komunity, rovný přístup, rozvoj občanství	Specifický cíl 6.5: Zlepšit práci s daty v oblasti regionálního rozvoje
	3.1.3 Poradenství, motivace, prevence a propagace	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
3.2 Vzdělanost jako cesta	3.2.1 Péče o kulturní a přírodní bohatství	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
	3.2.2 Rozvoj celoživotního, zájmového a neformálního vzdělávání	Specifický cíl 6.5: Zlepšit práci s daty v oblasti regionálního rozvoje
	3.2.3 Nové trendy, kvalita a dostupnost všech stupňů vzdělávání	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit

3.3 Zdravá rodina a komunita	3.3.1 Moderní a dostupné služby pro zdraví	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
	3.3.2 Wellbeing v rodině a komunitě	Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce
	3.3.3 Rozvoj kultury, volnočasových aktivit a sportu	Opatření nenaplňuje žádný SC SRR ČR 21+
4.1 MAS jako inovační prostředník	4.1.1 Mediace, dobrá praxe	Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci
	4.1.2 Síťování, kapacity, odbornost a informace	Specifický cíl 6.3: Zohledňovat územní dimenzi v rámci sektorových politik a rozvíjet SMART řešení
	4.1.3 Partnerství pro zaměstnanost	Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce
4.2 Spolupráce sektorů	4.2.1 Dobré vládnutí, e-government	Specifický cíl 6.2: Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území
		Specifický cíl 6.4: Zefektivnit výkon veřejné správy a podpořit bezpečné poskytování elektronických služeb občanům
	4.2.2 Aktivní participace ke společenské odpovědnosti	Opatření nenaplňuje žádný SC SRR ČR 21+
	4.2.3 Lokálně a strategicky (sledujeme pokrok)	Specifický cíl 6.1: Posilovat koordinaci strategického a územního plánování
		Specifický cíl 6.2: Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území
		Specifický cíl 6.5: Zlepšit práci s daty v oblasti regionálního rozvoje
4.3 Resilience regionu	4.3.1 Odolný a připravený region, IZS	Specifický cíl 6.2: Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území
	4.3.2 Eliminace globálních megatrendů	Specifický cíl 6.2: Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území
	4.3.3 Společně a soběstačně	Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit
		Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci
		Specifický cíl 6.2: Rozvíjet strategické plánování na bázi funkčních regionů a posilovat spolupráci aktérů v území

Celkem 36 opatření, na cíle SRR21 navázáno 34 tj. **94 %**

3.3 Popis integrovaných rysů strategie

Tabulka 7 Matice integrovaných rysů SCLLD MAS SKCH, z.s 21+

Opatření Strat. rámce	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.3.1	1.3.2	1.3.3	2.1.1	2.1.2	2.1.3	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.3.1	2.3.2	2.3.3	3.1.1	3.1.2	3.1.3	3.2.1	3.2.2	3.2.3	3.3.1	3.3.2	3.3.3	4.1.1	4.1.2	4.1.3	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.3.1	4.3.2	4.3.3
1.1.1	\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.2	2	\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.3			\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.1				\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.2	2				\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.3						\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.1		2				2	\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.2			3	2				\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.3									\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.1							3			\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.2											\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1.3												\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.1													\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.2				2									2	\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2.3															\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.1															2	\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.2											2	3				2	\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2.3.3				1														\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.1										2									\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.2																				\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.1.3									3												\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2.1															2							\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2.2																				3			\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2.3																								\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.3.1																									\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.3.2																	3									\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.3.3																											\	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.1																			2		3							\	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.2																		3		3					3				\	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.3																					3		3							\	x	x	x	x	x	x	x
4.2.1																											2				\	x	x	x	x	x	x
4.2.2																										2						\	x	x	x	x	x
4.2.3																												3			2		\	x	x	x	x
4.3.1																																		\	x	x	x
4.3.2																			2															2	\	x	x
4.3.3																						2		2													\

Pozn.: „.“ = žádná vazba mezi opatřeními, „1“ = slabá vazba, „2“ = středně silná vazba, „3“ = silná vazba

Popis vazeb:

- 1.1.3-1.3.2: Zapojení moderních technologií předpokládá i jejich dostupnost (potřebná infrastruktura) a nové způsoby využití např. cestou místních sdílených služeb apod.
- 1.2.1-2.3.3: Důsledně komunitní přístup se týká všech oblastí života a hledá vnitřní zdroje řešení-např. ve spojení recyklace či re-use center a vzniku zajímavých pracovních míst pro ohrožené sociálním vyloučení díky novým technologiím (snadná obsluha).
- 1.2.2-1.1.1: Je vhodné rozšiřovat povědomí o nových oblastech podnikání v zemědělství v návaznosti na nové poznatky a nové technologie.
- 2.1.1-3.1.1: Zohledněním technologií a demografických trendů vzniká další prostor pro pracovní místa hl. ve službách.
- 2.1.2-2.3.2: Dostupným poradenstvím a pestrou škálou forem zaměstnávání vznikají pracovní příležitosti pro každého, kdo pracovat chce.
- 1.3.3-3.1.3: Pilotní projekty na využití OZE v území (ideálně za různé sektory) pomohou nastartovat zájem, sledovat přínosy a podpořit motivaci místních aktérů k jejich zavádění.
- 2.1.3-2.3.2: Podnikání již dávno není jen doménou mužů a mladší generace a ve spojení např. s oblastí propagace a služeb nabízí rozmanitá řešení zaměstnanosti.
- 2.2.2-1.2.1: Rozvoj venkova je možný i volbou vhodných forem (SMART) technologií v souladu s koncepcí "chytrého venkova" a inspirací vhodnými zahraničními zkušenostmi.
- 2.3.1-2.3.2: Posilováním podmínek pro tvorbu odborných pracovních míst bez rozdílu pohlaví zvýšíme zaměstnanost v území.
- 2.3.2-3.3.2: Prohlubování spolupráce s místními partnery v podnikání a zaměstnávání vznikají lepší pracovní podmínky i nové způsoby zaměstnávání, které lépe odpovídají moderním trendům a zájmu o spokojené fungování rodin.
- 2.3.3-4.1.2: Dostupnost aktuálních informací včetně sdílení dobré praxe umožní vytvářet vhodná místní řešení propojením komunitních aktivit a plánovanou sítí služeb v oblasti lokální produkce.
- 1.1.1-1.1.2: Ekologická stabilita území zvýší atraktivitu území zemědělsky (omezení sucha podporuje možnosti lokálních zemědělských producentů) i turisticky.
- 1.1.2-1.3.1: Ekologický přístup vyžaduje trvalou komunikaci a spolupráci místních aktérů, aby se dopady zintenzivnily a zefektivnily.
- 1.2.3-1.3.1: Komunitní přístup ve spojením s inovacemi při řešení místních potřeb působí jako nástroj regionální soudržnosti i šetrného přístupu k životnímu prostředí.
- 1.3.1-2.1.1: Dostupnost a sdílení relevantních dat ve spojení s místním expertním přístupem a detailní animací území umožní nastavovat kvalitní adaptační strategie.
- 1.3.2-1.2.1: Globální problémy nutí oblast zemědělství přehodnotit tradiční přístup a více se soustředí na propojení výsledků výzkumu s každodenní praxí – spolupráce s univerzitami (tradice ČZÚ), zemědělské inkubátory, lokální služby založené na místních datech atd.
- 2.2.1-2.2.2: Lepším využitím moderních technologií chceme rozvíjet potřebnou infrastrukturu pro spokojené bydlení.
- 2.2.3-2.3.1: Podporou dalších způsobů zaměstnanosti – zacílením na oblast služeb a cestovního ruchu – vznikají pracovní příležitosti v území
- 3.1.1-4.1.1: Existence vyloučených lokalit a mapování jejich rychlých proměn ukazuje na nezbytnost dostatečné informovanosti a potřebu prevence při hledání a implementaci včasných a vhodných řešení i díky mediaci MAS.
- 3.1.2-3.2.2: Posilováním dostupnosti vzdělávání pro všechny chceme rozvíjet mezigenerační spolupráci i odolnost místních společenství díky opoře v místních zdrojích.
- 3.1.3-4.1.1: Využití dobré praxe a spolupráce místních aktérů při řešení hl. problémů spojených se soc. vyloučením považujeme za nezbytný princip zachování kvality života na venkově.
- 3.2.1-2.2.3: Tvorba a realizace koncepce rozvoje cestovního ruchu usnadní vhodné zacílení místních zdrojů a kapacit a uplatnění společných řešení.
- 3.2.2-4.1.3: Kvalitní znalost potřeb místních podnikatelů a zaměstnavatelů ve spojení s dostupným a odpovídajícím vzděláváním představuje oporu pro lepší uplatnitelnost na trhu práce pro každého.
- 3.2.3-4.3.3: Společný postup v rámci území umožní jak efektivní (i finančně) řešení, tak potřebnou prevenci, neboť cílem opatření je ve všech školách dosáhnout minimálně vyrovnaného, a tedy srovnatelného standardu, aby hlavním kritériem volby školy byla dostupnost(spádovost) vzdělávacího zařízení.

- 3.3.1-4.1.2: Rozvojem funkční spolupráce zdravotních, sociálních, vzdělávacích a dalších souvisejících služeb umožňovat realizaci nových (i pilotních) lokálních řešení.
- 3.3.3-4.2.1: Nedostatečná vybavenost pro spolkovou a volnočasovou činnost se týká všech místních částí a malých obcí v území. Proto vidíme řešení i v posilování schopnosti místních samospráv rozhodovat strategicky a, kde je to vhodné, společně.
- 4.1.1-4.2.3: Sladování lokálních strategií a shoda na prioritách představuje dle místních aktérů nástroj, jak účinně nakládat s dostupnými prostředky, aby se netříštily a pomohly v rozumném čase realizovat místní cíle.
- 4.1.2-3.1.2: Stěžejní činností MAS (díky charakteru spolku) je všem aktérům zprostředkovávat a umožňovat vhodná řešení a dobrou praxi jako účinný nástroj zvyšování odolnosti a připravenosti venkova, což lze i díky zázemí a aktivitám střešní organizace.
- 4.1.3-3.1.3: Spolupráce s rozmanitými aktéry (včetně zahraničních) ve všech oblastech života představuje trvalý zdroj inspirace pro pilotní i společné aktivity.
- 4.2.2-3.3.2: Zlepšením podmínek pro život obyvatel chceme zvyšovat zájem zapojovat se do veřejného místního dění a komunitních aktivit. Nastartováním činnosti komunit (ve vazbě např. na vystavěná komunitní centra a sdílení dobré praxe mezi MAS) chceme aktivizovat místní aktéry a zvyšovat zájem obyvatel o spoluvytváření místního života a řešení lokálních společenských potřeb.
- 4.2.3-4.2.1: Veřejný sektor už ze své podstaty (zastupitelé mají důvěru místních obyvatel) udává směr a příklad v řešení místních potřeb. Proto MAS bude pokračovat v šíření dobré praxe v oblasti dobrého vládnutí a v posilování komunitního přístupu. Aby zvolená řešení měla požadovaný dopad, je třeba rozhodování opírat o kvalitní data a eliminaci nahodilých (málo odborných a nekoncepčních) řešení, což bez spolupráce, komunitního dialogu a vzdělaných místních aktérů(samosprávy) dle MAS nejde.
- 4.3.1-4.3.2: MAS chce opatřením ve spolupráci se svými členy zvyšovat informovanost a připravenost všech subjektů v území, neboť poslední roky potvrzují, že jde o trvalý ukazatel odolnosti venkova.
- 4.3.2-3.1.1: Společné koncepce a schopnost společných postupů a řešení ve spojení s moderními technologiemi (informovanost, vzdělanost a dostupnost všem) a dlouhodobými prioritami dle MAS pomohou zvýšit resilienci území.
- 4.3.3-3.2.1: Aby bylo možné rozvíjet cestovní ruch, je třeba zajistit kvalitní péči o jeho hl. zdroj-přírodní a kulturní památky. Vzhledem k trvalé finanční náročnosti bude MAS podporovat již osvědčená partnerství a řešení na jejich ochranu (např. Košumberk, Rychmburk apod.), tedy spojení aktivit obcí, kraje, podnikatelů a zaměstnavatelů, dotačních možností, dobrovolnických aktivit a dalších cest.

3.4 Popis inovativních rysů strategie

Mezi principy metody Leader patří uplatňování inovativních postupů. V návaznosti na Inovační strategii ČR 2020 je Strategie komunitně místního rozvoje MAS SKCH, z.s v souladu s pilíři níže.

Tabulka 8 Vazba opatření Strategického rámce SCLLD na Inovační strategii České republiky 2019–2030

Pilíř Inovační strategie ČR 2030	Opatření SR SCLLD	Stručný popis návaznosti
Polytechnické vzdělávání	3.2.2, 3.2.3	V rámci realizací šablon, MAP a spolupráce s KAP podporujeme jednak polytechniku v MŠ a ZŠ (dílny, kroužky robotiky), jednak propojování škol a drobných podnikatelů, badatelský přístup ve spolupráci s Muzeem zdraví a úpravy ŠVP (technické dovednosti, kritické myšlení, badatelský přístup) a v rámci celoživotního vzdělávání celoživotního vzdělávání a re-skillingu (Up skilling, Hosp. komora a podnikatelé) - použití nových technologií.
Inovační a výzkumná centra	1.2.3, 1.3.3	V území jsou připravena inovační řešení v oblasti zpracování papíru a pilotně testována řešení na spalování biomasy.
Digitální stát, výroba a služby	1.3.1, 2.1.1, 2.2.2, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.3, 4.3.3	Hl. budování vysokorychlostní infrastruktury jako základu pro online služby.
Chytré investice	2.2.3, 2.1.3, 2.3.3, 3.3.1, 4.3.3	Společná řešení v nakládání s vodou, odpady a na podporu cestovního ruchu. Na podporu lokální produkce a při podpoře cestovního ruchu v TO Chrudimsko-Hlinecko a ve spojení s Hamzovou léčebnou – region zdraví.

Ochrana duševního vlastnictví	2.1.1, 2.1.3, 3.2.2, 4.1.2	Zvýšit povědomí o ochraně duševního vlastnictví a využívání ochrany duševního vlastnictví (vzdělávací služby, motivace).

4. Implementační část

4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS

Základním posláním spolku je hájit veřejně prospěšné zájmy členů spolku při rozvoji území MAS SKCH ve všech jeho formách. V rámci programu LEADER a komunitně vedeného místního rozvoje CLLD, při využití ostatních operačních programů resortů ČR, příp. v dalších rozvojových koncepcích a programech EU, ČR a kraje provádí metodické a konzultační činnosti dle podmínek uvedených programů v platném znění.

Účelem spolku je sdružování a spolupráce představitelů obcí, svazků obcí, orgánů územní samosprávy, zemědělců, podnikatelů, malých a středních podniků, škol, vzdělávacích zařízení, odborných institucí, spolků a dalších subjektů působících v území při prosazování společných zájmů a pro ochranu společných práv zejména s cílem obnovy a rozvoje venkova. Spolek rozvíjí vytvořené institucionalizované místní partnerství veřejného a soukromého sektoru (MAS SKCH) při dodržování zásad transparentnosti a nediskriminace.

Veškeré podrobnosti jsou uvedeny ve Stanovách MAS . Způsoby jednání jednotlivých povinných orgánů MAS jsou upraveny příslušnými jednacími řády, které jsou (v aktuální i archivní verzi) zveřejněny na webu MAS: Dokumenty

MAS má v souladu s podmínkami pro standardizaci uvedenými v MPIN ustaveny tzv. povinné orgány, jejichž činnost a pravomoci jsou podrobně uvedeny ve Stanovách MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko, z.s Blíže na webu MAS v sekci Organizační struktura.

- Povinné orgány MAS:
- Valná hromada – nejvyšší orgán MAS
- Představenstvo/Programový výbor – rozhodovací orgán MAS
- Výběrová komise – výběrový orgán MAS
- Kontrolní výbor – kontrolní orgán MAS

MAS má zřízenu kancelář MAS a má pověřeného zaměstnance na pozici vedoucího zaměstnance pro realizaci SCLLD, který je schválen rozhodovacím orgánem MAS a zodpovídá za realizaci SCLLD.
Statutárním zástupcem MAS jsou předseda a místopředseda představenstva MAS.
Kontakty na pracovníky a statutárního zástupce MAS jsou zveřejněny na webu MAS Kontakty

Kancelář MAS SKCH, z.s.

- Vedoucí manažer – manažerka pro strategii MAS a koordinátor činnosti kanceláře
- Projektový manažer – oblast (část. úvazek- hl. IROP), podnikání, lokální produkce
- Projektový manažer – podnikání, rozvoj venkova, životní prostředí (část. úvazek)
- Projektový manažer – vzdělávání (část. úvazek)
- Projektový manažer – oblast sociální, zaměstnanost (část. úvazek)
- Účetní – externista

Pracovní skupiny: vzdělávání, sociální, zdraví, zemědělství, podnikání

Obrázek 3 Organizační struktura MAS SKCH, z.s.

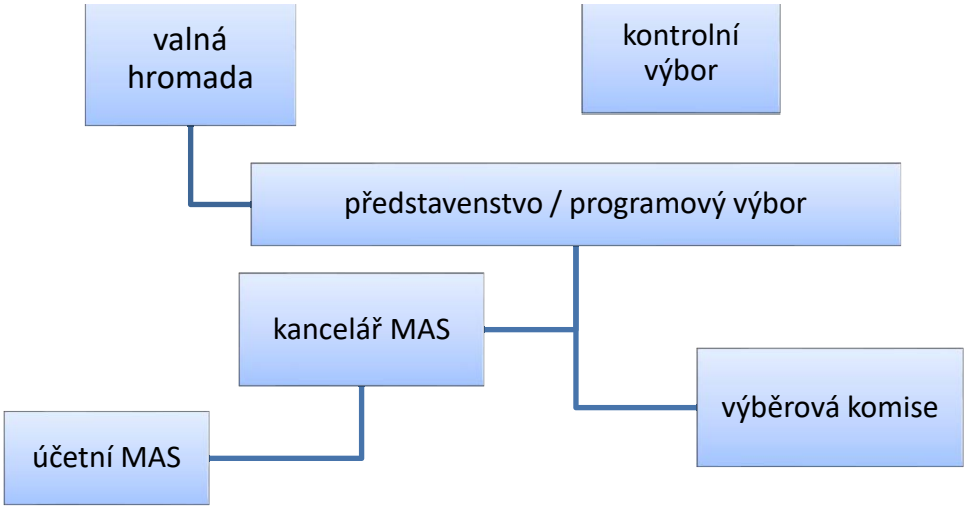

4.2 Popis animačních aktivit

Při popisu animační činnosti vycházíme z tabulky zpracované v rámci projektu Projekt TL01000547 – NOVÉ ROLE MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V LOKÁLNÍM ROZVOJI, programu Éta TAČR.

Tabulka 9 Přehled animačních činností MAS

Specifikace / tematické zaměření činnosti	**Příklady činností**
1. Animace v rámci alokací Akčního plánu SCLLD (dle pravidel příslušných OP)	
Informování o dotačních možnostech v rámci CLLD (IROP, PRV, OP TAK, OP Z, OP ŽP)	Prezentování na setkáních starostů, neziskových organizací, podnikatelů a na tematických setkáních, on-line workshopy a semináře. Zveřejnění informací na webu MAS, na FB, ve zpravodajích obcí. Zasílání aktuálních příležitostí dle oblastí zájmu, individuální konzultace.
Vzdělávací akce pro žadatele v rámci CLLD	Semináře zaměřené na tvorbu dotačních žádostí a na práci s informačními systémy pro podání žádostí o dotaci. Semináře pro žadatele a příjemce zaměřené na přípravu, realizaci, monitoring a udržitelnost projektů. Tematické workshopy, kulaté stoly (i on line) zaměřené na síťování a spolupráci i mezi partnery.
2. Dotační poradenství (podpora získávání finančních zdrojů do území)	
Informování o dalších dotačních možnostech (evropské, národní, krajské a další dotační programy)	Zasílání relevantních informací všem partnerům MAS + informace na webech MAS. Prezentování na setkáních starostů, neziskových organizací, podnikatelů a dalších aktérů v území, individuální konzultace.
Vyhledávání a iniciace projektových záměrů v území, tj. **zvyšování absorpční kapacity území**	Mapování rozvojových záměrů z území do tzv. **zásobníku projektů, síťování, mediace,** iniciace nejvhodnějších nositelů a jejich podpora při realizaci projektů.
Konzultace k projektovým záměrům (bez ohledu na zdroj financování, vazba na SCLLD)	Nasměrování žadatele k nejvhodnějšímu dotačnímu zdroji a sladění s potřebami CLLD, spolupráce, popř. propojení s dalšími experty.
Zvyšování schopností subjektů z území získat dotační zdroje a úspěšně realizovat projekty	**Prezentace příkladů úspěšných projektů – exkurze**, stáže, výměny zkušeností doma i v zahraniční **Síťování mezi realizátory, mediace.**
Fundraising pro subjekty z území MAS	**Lokální programy ve spolupráci s partnery-např. Malý Leader.** Propojování jednotlivých aktérů region-společné plánování, realizace a sdílení.
3. Vzdělávání, osvěta, informování, strategické plánování (Průřezové činnosti zaměřené na zvyšování sociálního a personálního kapitálu území, uchování kulturního a přírodního dědictví a posilování regionální identity)	
Příprava vlastních projektových záměrů MAS zaměřených na vzdělávání, sociální začleňování, rozvoj komunit, prevenci a zdraví	Mapování potřeb území. Iniciace a vytvoření projektového a odborného týmu z místních aktérů, příprava žádosti, realizace projektu, monitoring, propagace a návazné aktivity.

Organizace vzdělávacích akcí	Vzdělávací akce pro starosty (sjednocení znalostí, inspirace). Vzdělávací akce pro podnikatele a zaměstnavatele ve spolupráci se sousedními MAS, krajem, pobočkou Hospodářské komory a dalšími aktéry z území (např. v rámci regionální produkt iniciativa Podnikni to!, spolupráce se Smart akcelerátorem, P-Pink, Teritoriálním paktem zaměstnanosti, ČMKOS atd.). Vzdělávací akce pro NNO (např. spolupráce sportovců za zdravější region) a pro specifické skupiny obyvatel (např. zapojování osob na trhu práce, vzdělávání seniorů…).
Vydávání textových a audiovizuálních materiálů o regionu v oblasti cestovního ruchu Spolupráce s místními mateřskými, základními a středními školami	TO Chrudimsko-Hlinecko, Zpracovávání tipů na výlet do zajímavých míst regionu (FB, zpravodaje, turistická periodika, videa),
Spolupráce s místními mateřskými, základními a středními školami	Semináře, konzultace a workshopy s odborníky, pomoc při organizaci projektových dní, badatelské výuky, exkurzí a terénní výuky (místně zakotvené učení) a propojení s relevantními projekty a partnery (aktivity s podnikateli, praxe, zájmové a neformální aktivity, soc. vyloučení…)
Rozvoj krajské spolupráce v oblasti vzdělávání Prezentování činnosti MAS a přínosů CLLD	Založení neformální platformy pro setkávání krajských zástupců systémových projektů ve vzdělávání a sdíleného kalendáře akcí (zajištění ve spolupráci se SRP); Zajímavá a aktuální prezentace informací na webu MAS a FB; Infolist MAS; Využití banneru na akcích realizovaných či podpořených MAS; Pravidelné přispívání do obecních periodik; Propagace MAS na webech partnerů MAS a dalších aktérů
4. Podpora inovací	
Vyhledávání a prezentace vhodných inovačních řešení včetně přenosu a sdílení inovačních projektů z jiných území	Setkávání s dalšími MAS (např. projekty spolupráce) a sdílení inspirací a vyhledávání inovačních řešení v území a jejich podpora, odborné exkurze, setkání s experty, konference a on-line setkání, spolupráce s univerzitami (seminární a diplomové práce, praxe) a výzkumnými centry.
Realizace zastřešujících projektů (srovnatelná řešení pro větší skupinu obdobných subjektů)	Podpora sociálního začleňování v oblasti vzdělávání (Místní plán inkluze Košumbersko)
Podpora vzniku nových produktů, služeb a řešení	Podpora rozvoje a propagace lokální produkce a podnikání na venkově; Podpora lokálních energetických řešení; Podpora zaměstnanosti a společensky prospěšných míst
5. Síťování a koordinace (podpora zapojení komunity do rozvoje území)	
Setkávání se s aktéry území – pro řešení místních potřeb a koordinaci činností	Organizace a řízení setkávání (tematických) pracovních skupin (např. starostů, zástupců mikroregionů, neziskových organizací a spolků, podnikatelů, zemědělců, vzdělávacích a zájmových organizací
6. Přenos znalostí a zkušeností MAS mimo území MAS	
Zapojení MAS do rozvojových sítí	Činnost MAS v rámci krajských sdružení NS MAS; Činnost MAS v rámci NS MAS ČR aktivní člen PS Vzdělávání a PS sociální, průběžná součinnost s PS Chytrý venkov, Enviro a Podnikání; Propagace činnosti MAS vůči nejširší veřejnosti
Sdílení znalostí a zkušeností MAS	Prezentace vlastních zkušeností na různých vzdělávacích a propagačních akcích (např. na LeaderFESTu, Krajské klima, organizace krajských setkání IPo MAP, Šablon, Klub podnikatelů atd, různé semináře apod.)

4.3 Popis monitoringu a evaluace strategie

MAS SKCH, z.s. bude provádět monitorovací a evaluační činnosti v souladu s metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027 a v souladu s doplňujícími metodickými instrukcemi Ministerstva pro místní rozvoj, odboru regionální politiky.

Pro sledování a vyhodnocování plnění jednotlivých opatření/Fiche Akčního plánu budou ze strany jednotlivých ŘO stanoveny povinné indikátory z NČI[1]. Hodnoty těchto indikátorů budou sledovány v monitorovacím systému.

[1] Národní číselník indikátorů

MAS se v oblasti monitoringu a evaluace dále řídí interní směrnicí. Pro sledování a vyhodnocování plnění jednotlivých opatření/Fiche Akčního plánu budou ze strany ŘO stanoveny povinné indikátory z NČI. Hodnoty těchto indikátorů budou sledovány v monitorovacím systému

4.3.1 Indikátory na úrovni strategických cílů Strategického rámce SCLLD

Tabulka 10 Indikátory na úrovni strategických cílů SCLLD

Strategický cíl	Indikátor	Měrná jednotka	Výchozí hodnota (1.1.2021)	Cílová hodnota (31.12.2027)
1: Chráníme svůj životní prostor	Počet zrealizovaných projektů	počet	0,00	20,00
	Počet zpracovaných studií a strategií zaměřených na oblast životního prostředí	počet	0,00	1,00
2: Podnikáme pro budoucnost	Počet zrealizovaných projektů	počet	0,00	20,00
	Počet ekonomicky aktivních subjektů v území	počet	2 674	2 850
3: Žijeme zdravě, osobnostně rosteme	Počet zrealizovaných projektů	počet	0,00	30,00
	Počet obcí, kde probíhá aktivní komunitní činnost	počet	4,00	8,00
4: Nasloucháme si a domluvíme se	Počet zrealizovaných projektů	počet	0,00	10,00
	Počet nově vzniklých spoluprací mezi sektory	počet	0,00	4,00
	Počet inovací	počet	0,00	2,00

Na úrovni specifických cílů bude sledován počet aktivit MAS.

4.4 Analýza rizik

Aktualizovaná analýza rizik je zpracována a přístupná na webu MAS.

5. Povinná příloha – Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že údaje a informace uvedené v žádosti o podporu strategie Komunitně vedeného místního rozvoje pro období 2021–2027 (Koncepční část) jsou pravdivé. Rovněž čestně prohlašuji, že údaje uvedené v žádosti o podporu Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro období 2021–2027 (Koncepční část) jsou shodné s údaji poskytnutými v rámci procesu kontroly dodržování standardů MAS.

V …… dne ……..

…….

Statutární zástupce
MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastecko, z.s.
Bc. Veronika Pešinová, MBA